

**Wojewódzki
Urząd Pracy
w Lublinie**

**Ekspertyza: Modele analizy zawodowej mobilności
osób na terenie województwa lubelskiego**

Czerwiec 2023 r.

Zamawiający:

Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie
ul. Obywatelska 4
20-092 Lublin

Wykonawca:

ASM – Centrum Badań i Analiz Rynku Sp. z o.o.
dr Maria Kotkiewicz
Malwina Pietrzyk
Ewelina Baryła-Zapała
Ewelina Dąbrowska - Nowak
Aneta Gierowska
dr Joanna Syrda

Copyright by Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie

Publikacja jest dystrybuowana bezpłatnie

Publikacja elektroniczna: [WUP w Lublinie](#)

Publikacja na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska (CC BY-SA 3.0)

Lublin 2023 r.

Spis treści

Wprowadzenie	4
1. Mobilność przestrzenna	5
2. Mobilność zawodowa	13
3. Zawodowa mobilność imigrantów	34
4. Dotychczasowe ujęcia analityczne rodzajów mobilności.....	53
5. Czynniki wpływu	56
6. Wnioski.....	58
7. Rekomendacje.....	59
8. Proponowany model analizy mobilności zawodowej.....	61
9. Propozycja badawczych do pogłębionych badań jakościowych wśród osób, których zatrudnienie było ściśle związane z ich mobilnością przestrzenną oraz pozaprzestrzenną	63
Streszczenie	65
Załącznik - kwestionariusz wywiadu IDI z ekspertami w ramach badania „Modele analizy zawodowej mobilności osób na terenie województwa lubelskiego”	67

Wprowadzenie

W maju 2023 roku przeprowadzone zostało badanie, którego celem było przygotowanie i opracowanie niniejszej ekspertyzy dotyczącej modeli analizy zawodowej mobilności osób na terenie województwa lubelskiego. Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie zaplanował do realizacji w projekcie „Lubelskie Obserwatorium Rynku Pracy 2023-2028” zlecenie badania „Dobre praktyki aktywizacji zawodowej imigrantów na terenie województwa lubelskiego oraz integracji na lokalnych rynkach pracy cudzoziemców o zróżnicowanych kwalifikacjach”. Opracowana ekspertyza ma być pomocna w przygotowaniu zlecenia projektowego, a także do stworzenia opisu modelu monitorowania skali i dynamiki zawodowej mobilności osób na terenie województwa lubelskiego w celu odpowiedzi na bieżące zapotrzebowanie komórek WUP w Lublinie i innych podmiotów zgłaszających się do urzędu po informacje. Opracowanie niniejszej ekspertyzy zostało poprzedzone przeprowadzeniem analizy Desk Research oraz badaniami eksperckimi w formule IDI. Wykorzystana została zatem technika jakościowa oraz analiza danych zastanych. Indywidualne wywiady pogłębione IDI (In-Depth Interview) stanowią jedną z popularniejszych metod badawczych używanych do uzyskania informacji na interesujące nas tematy problemy. Badanie polegało na bezpośredniej rozmowie pomiędzy badaczem a badanym. Wywiad był ustrukturyzowany za pomocą opracowanego wcześniej scenariusza, który stanowi załącznik do ekspertyzy. Badanie zostało przeprowadzone wśród ekspertów, to jest pracowników powiatowych urzędów pracy z terenu województwa lubelskiego, obsługujących osoby bezrobotne i poszukujące pracy, a także specjalistów ds. przedsiębiorczości, rynku pracy, aktywizacji zawodowej, ruchów ludności i migracji. Przeprowadzono łącznie 6 wywiadów eksperckich. Wyniki prac badawczych zawarto w niniejszej ekspertyzie.

1. Mobilność przestrzenna

Mobilność przestrzenna jest określana jako mobilność geograficzna lub terytorialna. Mobilność przestrzenna to migracja, czyli fizyczne przemieszczenie się ludzi, które prowadzi do trwałej lub względnie trwałej zmiany miejsca zamieszkania¹. Powody migracji mogą być różne – od ekonomicznych, poprzez rodzinne, edukacyjne, repatriacyjne oraz osobiste².

Województwo lubelskie jest 12 województwem pod względem posiadania największej liczby zagęszczenia ludności na 1 km² (81,1 osoby na 1 km² w 2021 roku). W porównaniu do wyniku ogólnopolskiego, to liczba ludności na 1 km² spadła od 2014 roku do 2021 średnio o 1,9 osoby. W województwie lubelskim, podobnie jak w większości województw w kraju, na przestrzeni porównywanych lat nastąpił spadek tej wartości o 4,4 osoby. Świadczy m.in. o szybszym spadku zagęszczenia ludności niż w ujęciu ogólnopolskim. Województwami wśród których nastąpił wzrost zagęszczenia ludności były: małopolskie (wzrost o 4 osoby na 1 km²), mazowieckie (wzrost o 5 osób na 1 km²) oraz pomorskie (wzrost o 3 osoby na 1 km²).

Tabela 1. Ludność na 1 km² w Polsce w latach 2014-2021.

Województwo	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Polska	123,1	122,9	122,9	122,9	122,8	122,7	121,8	121,2
dolnośląskie	145,8	145,6	145,6	145,5	145,4	145,4	145,8	145,3
kujawsko-pomorskie	116,3	116,1	116,0	115,9	115,6	115,3	113,0	112,3
lubelskie	85,5	85,2	84,9	84,6	84,3	83,9	81,9	81,1
lubuskie	72,9	72,8	72,7	72,7	72,5	72,3	71,0	70,5
łódzkie	137,4	136,9	136,4	135,9	135,4	134,7	132,6	131,5
małopolskie	221,9	222,1	222,8	223,4	224,0	224,7	226,1	225,9
mazowieckie	150,0	150,4	150,9	151,4	152,0	152,5	155,2	155,0
opolskie	106,3	105,8	105,5	105,2	104,8	104,4	101,6	100,8
podkarpackie	119,3	119,2	119,2	119,3	119,3	119,2	117,5	116,9
podlaskie	59,0	58,9	58,8	58,7	58,5	58,4	57,3	56,9
pomorskie	125,7	126,0	126,5	126,9	127,4	127,9	128,7	128,7
śląskie	371,8	370,6	369,7	368,8	367,6	366,3	357,7	354,8
świętokrzyskie	107,9	107,4	107,0	106,5	106,0	105,4	102,4	101,4
warmińsko-mazurskie	59,7	59,6	59,4	59,3	59,1	58,9	57,3	56,9
wielkopolskie	116,4	116,5	116,7	117,0	117,1	117,3	117,6	117,3
zachodniopomorskie	74,9	74,7	74,6	74,5	74,3	74,1	72,5	72,0

W czasie tworzenia ekspertyzy brak danych za 2022 rok. Źródło: Bank Danych Lokalnych.

¹ [Encyklopedia PWN](#) [dostęp: 18.06.2023 r.]

² [Centrum Badania Opinii Społecznej](#) [dostęp: 18.06.2023 r.]

Analizując dane migracyjne dotyczące powrotów zza granicy zauważyć należy, że począwszy od 2014 roku co roku do Polski migruje większa liczba osób. Na przestrzeni badanych lat (2014-2021) liczba osób napływających do kraju wzrosła o 3 079 osób, czyli w przeliczeniu procentowym o 25%. Województwo lubelskie zajmuje 10 miejsce spośród wszystkich województw w zakresie liczby osób migrujących na jego teren. Od 2014 roku liczba imigrantów (roczna) wzrosła o 348, co daje wzrost o 116,8%.

Tabela 2. Migracje zagraniczne – zameldowania w Polsce w latach 2014-2021.

Województwo	2014	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Polska	12 330	13 475	13 324	15 461	16 909	13 263	15 409
dolnośląskie	1 246	1 243	1 262	1 589	1 636	1 352	1 316
kujawsko-pomorskie	427	546	575	529	657	464	538
lubelskie	298	649	620	737	792	648	646
lubuskie	430	357	320	417	533	410	451
łódzkie	618	623	548	639	651	445	522
małopolskie	1 531	1 401	1 433	1 769	2 013	1 600	2 028
mazowieckie	1 321	2 150	1 927	2 455	2 714	2 160	2 798
opolskie	591	362	401	454	497	441	513
podkarpackie	727	1 012	969	890	1 058	801	909
podlaskie	305	546	590	618	694	534	655
pomorskie	1 053	1 003	947	1 142	1 180	887	1 039
śląskie	1 616	1 295	1 399	1 540	1 630	1 226	1 345
świętokrzyskie	346	383	344	331	363	268	311
warmińsko-mazurskie	579	435	409	560	534	448	462
wielkopolskie	551	821	801	916	1 012	840	1 017
zachodniopomorskie	691	649	779	875	945	739	859

W czasie tworzenia ekspertyzy brak danych za 2022 rok.

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Nasilenie zjawiska migracji w ostatnich latach zauważane jest również przez pracowników zatrudnionych w powiatowych urzędach pracy, którzy współpracują z bezrobotnymi i cudzoziemcami w zakresie ofert aktywizacji osób bezrobotnych. Zdaniem respondentów (biorących udział w badaniu na potrzeby niniejszej ekspertyzy) to zmiany na scenie politycznej (wojna w Ukrainie) oraz inflacja przyczyniają się do dużej mobilności cudzoziemców w województwie lubelskim.

„Jeśli mam być szczery, to według mnie sytuacja jest bardzo dobra biorąc pod uwagę między innymi fakt, że stopa bezrobocia w naszym województwie to jest około 7%, w tej chwili jest niższa niż w ubiegłym. Stopa bezrobocia jest niższa niż w roku ubiegłym, lecz jest jedynie o 2 punkty procentowe wyższa od stopy bezrobocia krajowej, co biorąc pod uwagę fakt, że jesteśmy albo byliśmy jednym z najslabiej rozwiniętych regionów w całej Unii Europejskiej, to wydaje mi się, że ta sytuacja aktualnie na rynku pracy jest dobra”.

Respondent_5

Zestawiając zameldowania osób przyjeżdżających zza granicy do wymeldowań należy zauważyć, że w przypadku zameldowań odnotowywane są większe wartości. W Polsce w 2021 roku było o 3 404 więcej osób powracających zza granicy, które dokonały zameldowania niż wymeldowanych z zamiarem opuszczenia kraju. Podkreślić należy, że tendencja wyjazdowa jest malejąca, bowiem od 2014 do 2021 odnotowano spadek o 57,3% wymeldowań. W 2021 roku województwo lubelskie (z wartością 391 osób) znalazło się na 12 miejscu wśród wszystkich województw biorąc pod uwagę liczbę wymeldowań. Porównując poziom wymeldowania od 2014 roku (933 osoby) odnotowano spadek o 58,1%.

Tabela 3. Migracje zagraniczne - wymeldowania z Polski w latach 2014-2021.

Województwo	2014	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Polska	28 080	11 970	11 888	11 849	10 726	8 780	12 005
dolnośląskie	3 116	1 093	1 074	1 077	1 012	803	1 051
kujawsko-pomorskie	1 527	449	364	451	402	370	523
lubelskie	933	264	279	292	328	301	391
lubuskie	1 093	448	489	424	389	285	347
łódzkie	962	345	376	335	337	305	383
małopolskie	2 156	1 105	1 087	1 090	1 055	1 031	1 324
mazowieckie	1 354	367	443	439	407	411	644
opolskie	2 160	1 006	880	1 038	942	813	1 138
podkarpackie	1 035	604	606	512	546	531	646
podlaskie	642	268	425	351	267	150	212
pomorskie	2 140	956	986	991	797	634	870
śląskie	5 147	2 423	2 385	2 337	2 072	1 415	2 138
świętokrzyskie	452	162	143	155	106	138	218
warmińsko-mazurskie	1 361	706	708	667	513	426	634
wielkopolskie	1 859	745	673	755	755	574	816
zachodniopomorskie	2 143	1 029	970	935	798	593	670

W czasie tworzenia ekspertyzy brak danych za 2022 rok.

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Respondenci biorący udział w badaniu wskazują, że główną motywacją osób chętnych do zmiany miejsca zamieszkania na poczet większych i lepiej rozwiniętych miast jest polepszenie swoich warunków bytowych. Ponadto wskazany został problem związany z mobilnością na terenie województwa, a także dojazdów do miejsca zatrudnienia przez osoby, które nie posiadają własnego środka transportu. Potwierdzają to zarówno prezentowane dane, jak również wyniki wywiadów eksperckich.

„Dużo osób jest zainteresowanych wyjazdami do innych województw, takich większych miast typu Warszawa, Kraków, gdzieś na Zachód, ale głównie są to osoby młode, które jeszcze nie mają założonej rodziny i też te osoby, które nie są długo zarejestrowane w urzędzie pracy”.

Respondent_2

„Doslowna mobilność do dojechania na tę wizytę, nawet do urzędu pracy często wiąże się z tym, że gdzieś osoba musi [dojechać] kilkoma autobusami, jeżeli nie ma możliwości, nie ma własnego auta, czy prawa jazdy, musi tylko autobusami do nas dojechać, a wiadomo wiąże się to z jakimś poniesieniem kosztów dojazdu. Czasami osoby nas informują nawet o tym, że muszą gdzieś przysłowiowo pójść dorywczo, podjąć tę pracę, żeby zarobić sobie na ten bilet, żeby dojechać na wizytę do urzędu pracy. No niestety nie mamy możliwości finansowania zwrotu kosztów. Jest taka możliwość, jeżeli osoba jest skierowana na staże zawodowe, na szkolenia, tutaj mamy możliwość. Osoby mają możliwość ubiegania się o zwrot kosztów dojazdu”.

Respondent_3

„Pojawiają się tego typu kwestie związane z mobilnością na kilku różnych płaszczyznach, między innymi dużo osób po ukończeniu studiów wyjeżdża z województwa do dużych ośrodków miejskich, takich jak Warszawa, Gdańsk, Wrocław czy Poznań. I tu szacuje się, że różnie mówią opracowania rynku pracy. Niektóre o 60 procentach. Niektóre mówią tylko około 30 procentach studentów, którzy po ukończeniu naszych regionalnych uczelni wyjeżdżają, czyli ta mobilność występuje. Natomiast jeśli chodzi o mobilność, która mówi o gotowości do zmiany zatrudnienia, przekwalifikowaniu się, zmianie pracy, czyli tej poza przestrzennej to tutaj porównywalnie do innych województw”.

Respondent_5

„Są to przede wszystkim osoby, które nie mają tak dużego przywiązania, nie mają domu, rodziny albo osoby, które mają specjalistyczne wykształcenie i kwalifikacje, dzięki czemu mogą w innym miejscu zarobić”.

Respondent_6

Migracje osób w wieku produkcyjnym następują również w wymiarze międzywojewódzkim. Najniższe saldo migracji (tj. wyższy stosunek liczby osób wyjeżdżających do przyjeżdżających) w analizowanych latach 2018-2021 zauważalne było w województwie lubelskim. W 2018 roku wartość ta wyniosła -4 794, w 2019 roku nastąpił wzrost liczby osób stale migrujących z lubelskiego o 589 osób. Sytuacja uległa jednak poprawie w 2020 roku, a w 2021 nastąpił kolejny wzrost liczby osób wyjeżdżających (osiągając wynik za 2021 rok -4 248 osoby). Dodatkowo saldo migracji międzywojewódzkiej w 2021 roku odnotowane zostało w województwach: dolnośląskim (3 110), małopolskim (3 651), mazowieckim (9 226), pomorskim (3 510) i wielkopolskim (1 319).

Tabela 4. Międzywojewódzkie saldo migracji w Polsce w latach 2018-2021.

Województwo	2018	2019	2020	2021
Polska	0	0	0	0
dolnośląskie	2 904	3 941	3 126	3 110
kujawsko-pomorskie	-2 152	-2 337	-1 811	-1 819
lubelskie	-4 794	-5 383	-3 913	-4 248
lubuskie	-821	-1 080	-666	-897
łódzkie	-1 780	-2 295	-1 472	-1 860
małopolskie	4 049	5 191	3 026	3 651
mazowieckie	12 306	13 103	8 971	9 226
opolskie	-658	-1 022	-746	-769
podkarpackie	-2 800	-3 267	-2 114	-2 221
podlaskie	-1 965	-2 137	-1 534	-1 493
pomorskie	3 882	4 632	3 025	3 510
śląskie	-3 055	-3 140	-2 420	-2 416
świętokrzyskie	-2 300	-3 159	-1 964	-2 250
warmińsko-mazurskie	-2 909	-3 245	-1 901	-2 056
wielkopolskie	947	978	1 002	1 319
zachodniopomorskie	-854	-780	-609	-787

W czasie tworzenia ekspertyzy brak danych za 2022 rok.

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

W 2021 roku w skali kraju częściej migrowały kobiety. Największa ich liczba wyemigrowała z województwa lubelskiego (-2 817). Zaznaczyć należy, że wartość ta wzrosła w porównaniu do roku 2020 o 295 osób. Podobna sytuacja była wśród mężczyzn – największa ich liczba wyemigrowała w 2021 r. z województwa lubelskiego (- 2 204). Liczba ta w porównaniu do roku 2020 była większa o 41 osób.

Tabela 5. Międzywojewódzkie migracje osób w Polsce w latach 2018-2021.

Województwo	mężczyźni		kobiety	
	2020	2021	2020	2021
dolnośląskie	1 523	1 655	1 772	1 650
kujawsko-pomorskie	-973	-1 106	-1 139	-1 098
lubelskie	-2 163	-2 204	-2 522	-2 817
lubuskie	-321	-453	-521	-615
łódzkie	-813	-1 090	-999	-1 192
małopolskie	1 553	1 956	1 859	2 156
mazowieckie	4 914	5 073	5 534	5 761
opolskie	-382	-409	-365	-355
podkarpackie	-910	-892	-1 316	-1 305
podlaskie	-774	-679	-928	-978
pomorskie	1 671	2 002	2 154	2 589
śląskie	-1 765	-1 970	-1 577	-1 720
świętokrzyskie	-954	-1 140	-1 189	-1 281
warmińsko-mazurskie	-936	-1 066	-1 177	-1 325
wielkopolskie	689	724	802	1 075
zachodniopomorskie	-359	-401	-388	-545

W czasie tworzenia ekspertyzy brak danych za 2022 rok. Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Analizując migracje poza województwo lubelskie – liczba osób w 2021 r. w porównaniu do 2018 roku była niższa o 170, lecz od 2020 roku zaobserwować

można tendencję wzrostową. Najwięcej osób wyemigrowało do województwa mazowieckiego (1 316 osób) oraz podkarpackiego (487 osób), najmniej zaś do lubuskiego (39) i opolskiego (38).

Tabela 6. Międzywojewódzkie migracje osób z województwa lubelskiego w latach 2018-2021.

Województwo	2018	2019	2020	2021
Polska	3 491	3 552	3 099	3 321
dolnośląskie	136	161	125	159
kujawsko-pomorskie	85	87	53	68
lubuskie	43	45	36	39
łódzkie	112	129	95	104
małopolskie	194	213	226	163
mazowieckie	1 319	1 247	1 129	1 316
opolskie	45	40	36	38
podkarpackie	518	508	462	487
podlaskie	108	128	108	103
pomorskie	97	130	107	114
śląskie	331	342	270	272
świętokrzyskie	191	241	190	209
warmińsko-mazurskie	98	88	86	80
wielkopolskie	106	90	76	73
zachodniopomorskie	108	103	100	96

W czasie tworzenia ekspertyzy brak danych za 2022 rok.

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Na terenie województwa lubelskiego największy napływ osób z zamiarem stałego pobytu w 2022 roku nastąpił do powiatu lubelskiego (1 320 osób), przy czym warto zaznaczyć, że to jedyna w 2022 roku wartość mówiąca o napływie do województwa. Największy odpływ ludności między powiatami nastąpił z miasta Lublin (731 osób). Tendencja od 2019 roku jest wzrostowa.

Tabela 7. Międzypowiatowe saldo migracji w Polsce w latach 2018-2021-ogółem.

Powiat	2019	2020	2021	2022
lubelskie	-6 495	-4 685	-5 021	-4 686
powiat bialski	-427	-334	-160	-185
powiat biłgorajski	-442	-287	-357	-364
powiat chełmski	-69	-113	-59	-130
powiat hrubieszowski	-501	-347	-391	-442
powiat janowski	-258	-249	-230	-248
powiat krasnostawski	-306	-230	-157	-41
powiat kraśnicki	-423	-222	-334	-377
powiat lubartowski	-224	-145	-142	-147
powiat lubelski	929	1 020	1 207	1 320
powiat łęczyński	-286	-144	-98	-122
powiat łukowski	-688	-570	-514	-435
powiat opolski	-299	-186	-200	-208
powiat parczewski	-194	-176	-169	-147
powiat puławski	-262	-187	-310	-239
powiat radzyński	-369	-269	-267	-207

Powiat	2019	2020	2021	2022
powiat rycki	-378	-228	-293	-289
powiat świdnicki	-44	-55	-56	-122
powiat tomaszowski	-532	-420	-475	-348
powiat włodawski	-135	-136	-158	-122
powiat zamojski	-244	-94	-92	-46
powiat m. biała podlaska	-257	-128	-376	-237
powiat m. Chełm	-574	-448	-403	-450
powiat m. Lublin	-52	-357	-540	-721
powiat m. Zamość	-460	-380	-447	-379

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Analizując prognozy dotyczące liczby osób w wieku produkcyjnym w Polsce należy stwierdzić, iż nie są one optymistyczne. W porównaniu do 2025, w roku 2035 przewiduje się, że liczba ta zmaleje o ponad pół miliona (526 421). Podobna tendencja zauważalna jest w odniesieniu do województwa lubelskiego, gdzie spodziewany jest „ubytek” blisko 70 tys. osób (69 239). Według prognoz na 2035 rok największa liczba osób w wieku produkcyjnym będzie zamieszkiwać województwa: mazowieckie, śląskie oraz wielkopolskie. Najmniej zaludnione spośród wszystkich województw będzie opolskie oraz lubuskie.

Tabela 8. Prognozy liczebności osób w wieku produkcyjnym na lata 2025-2035.

Województwo	prognoza na rok 2025	prognoza na rok 2030	prognoza na rok 2035
Polska	23 092 649	22 894 739	22 569 228
dolnośląskie	1 718 284	1 702 534	1 680 983
kujawsko-pomorskie	1 252 130	1 235 589	1 211 316
lubelskie	1 256 363	1 226 173	1 187 124
lubuskie	609 742	603 502	594 470
łódzkie	1 425 753	1 399 450	1 364 380
małopolskie	2 111 303	2 119 357	2 112 362
mazowieckie	3 281 209	3 337 482	3 366 652
opolskie	585 524	560 490	533 716
podkarpackie	1 314 454	1 293 765	1 265 594
podlaskie	711 242	691 162	668 201
pomorskie	1 424 485	1 436 256	1 438 720
śląskie	2 647 696	2 581 037	2 508 736
świętokrzyskie	726 749	706 087	682 132
warmińsko-mazurskie	865 643	846 082	823 770
wielkopolskie	2 142 954	2 151 533	2 145 135
zachodniopomorskie	1 019 118	1 004 240	985 937

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Wpływ na migracje ludności ma także cena lokali mieszkalnych. W Polsce cena za metr lokalu mieszkalnego od 2018 roku wzrosła o ponad 1 400 złotych. Najwyższa odnotowana została w województwie mazowieckim w 2021 r. (8 379 zł), najniższa zaś w opolskim (4 027 zł). W województwie lubelskim w badanym okresie cena za metr² lokalu mieszkalnego wzrosła o 29,1%, osiągając wartość 5 888 zł.

Tabela 9. Średnia cena za 1 m² lokali mieszkalnych sprzedanych w ramach transakcji rynkowych w Polsce w latach 2018-2021 (w zł).

Województwo	2018	2019	2020	2021
Polska	4 926	5 202	5 689	6 334
dolnośląskie	4 461	4 689	4 827	6 062
kujawsko-pomorskie	3 866	4 153	4 663	5 117
lubelskie	4 562	4 818	5 337	5 888
lubuskie	3 141	3 305	3 801	4 109
łódzkie	4 046	4 492	5 078	5 595
małopolskie	6 000	6 498	7 250	8 036
mazowieckie	7 250	7 296	7 646	8 379
opolskie	3 118	3 350	3 828	4 027
podkarpackie	3 942	4 426	4 799	5 368
podlaskie	4 193	4 660	5 126	5 688
pomorskie	5 698	6 138	6 751	7 493
śląskie	3 096	3 496	3 988	4 473
świętokrzyskie	3 775	4 134	4 709	5 101
warmińsko-mazurskie	3 515	3 749	4 242	4 790
wielkopolskie	4 550	4 366	4 760	5 354
zachodniopomorskie	4 358	4 551	4 777	5 497

W czasie tworzenia ekspertyzy brak danych za 2022 rok.

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Migracja przestrzenna dotyczy praktycznie każdego województwa, ale w różnych regionach zjawisko to ma różne nasilenie. Największy odpływ mieszkańców z województwa lubelskiego zauważalny był do województwa mazowieckiego oraz pozostałych aglomeracji atrakcyjnych ekonomicznie. Na przestrzeni czterech badanych lat (2018-2021) zauważalna jest malejąca liczba osób w wieku produkcyjnym, a wysoka cena mieszkań nie zachęca do osiedlania się na terenie województwa lubelskiego.

2. Mobilność zawodowa

Mobilność zawodowa rozumiana jest jako proces polegający na zmianie pozycji w strukturze społeczno-zawodowej lub przestrzeni. Oznacza skłonność i zdolność siły roboczej do zmiany zawodu i podnoszenia swoich kwalifikacji. Mobilność zawodowa siły roboczej to również zdolność i gotowość osób aktywnych zawodowo do zmiany zawodu, kwalifikacji lub branży gospodarki.

W Polsce w 2021 roku liczba osób pracujących w odniesieniu do liczby osób w wieku produkcyjnym wynosiła 65,5%, co jest wartością wyższą w porównaniu do 2014 roku o 6,7 p.p. Wahania w zakresie udziału osób pracujących w ludności w wieku produkcyjnym występowały w latach pandemii COVID-19. W roku 2021 w województwie lubelskim zauważalny był niższy udział osób pracujących w zbiorowości osób w wieku produkcyjnym w odniesieniu do średniej wartości krajowej o 7,5 p.p. Województwo lubelskie jest na 11 miejscu spośród wszystkich województw z najwyższym udziałem osób pracujących w odniesieniu do ludności w wieku produkcyjnym. Od roku 2019 poprzez cały czas trwania pandemii COVID-19 udział ten spadł o 9,9 p.p. (do wartości 58%). W latach 2014-2021 zmniejszenie udziału osób pracujących w kategorii ludności w wieku produkcyjnym w województwie lubelskim wyniosło 2,4 p.p. Ponadto zauważyć należy, że województwo lubelskie i podkarpackie były jedynymi, które odnotowały spadek udziału pracujących do osób w wieku produkcyjnym.

Tabela 10. Udział osób pracujących w stosunku do osób w wieku produkcyjnym w Polsce w latach 2014-2021 (%).

Województwo	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Polska	58,8	60,4	63,0	65,4	67,1	68,5	63,8	65,5
dolnośląskie	56,7	58,8	61,4	63,9	65,5	67,3	64,8	66,3
kujawsko-pomorskie	52,6	54,0	55,8	57,6	59,2	60,1	57,8	58,8
lubelskie	60,4	61,5	63,1	64,9	66,6	67,9	56,7	58,0
lubuskie	50,8	52,1	54,1	56,1	57,8	59,1	56,9	58,5
łódzkie	60,9	62,5	65,0	67,6	69,8	71,2	66,6	67,8
małopolskie	61,2	62,8	65,5	67,8	69,8	71,5	63,4	65,0
mazowieckie	70,9	73,3	77,5	80,9	82,7	84,5	78,3	81,2
opolskie	49,3	50,6	52,4	53,6	55,3	56,2	53,9	55,4
podkarpackie	59,5	60,2	62,2	64,1	65,7	66,9	55,0	56,4
podlaskie	54,1	55,1	56,7	58,6	60,6	62,2	56,1	57,8
pomorskie	53,6	55,6	58,6	61,8	63,1	63,9	61,3	62,3
śląskie	57,1	58,5	60,5	62,8	64,5	66,0	64,7	65,9
świętokrzyskie	58,2	59,6	61,4	63,2	64,6	65,8	57,0	58,2
warmińsko-mazurskie	46,0	47,2	48,9	50,5	51,7	52,6	50,9	51,8
wielkopolskie	64,4	66,6	69,5	72,1	73,7	75,2	71,1	73,3
zachodniopomorskie	47,1	48,7	50,8	53,7	55,3	56,4	55,9	57,0

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

W Polsce od roku 2014 liczba osób pracujących na 1 000 mieszkańców ogółem rośnie, osiągając w 2021 roku wartość 259/1 000 ogółem, czyli o 29 więcej niż w 2014. Województwo lubelskie jest na ostatnim miejscu uwzględniając analizę liczby osób pracujących na 1 000 mieszkańców ogółem (w 2021 roku osiągnięto wartość mniejszą od średniej krajowej o 62 osoby na 1 000 ogółem). Należy zwrócić jednak uwagę na fakt, iż od 2014 roku, podobnie jak w ujęciu krajowym, wartość ta stale rośnie. Porównując te lata zauważamy, że wartość tego wskaźnika wzrosła o 23 osoby.

Tabela 11. Liczba osób pracujących na 1000 ogółem w Polsce w latach 2014-2021.

Województwo	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Polska	230	232	240	247	251	255	254	259
dolnośląskie	251	255	262	268	271	276	275	279
kujawsko-pomorskie	216	218	223	227	231	232	232	234
lubelskie	174	175	180	183	187	191	192	197
lubuskie	219	219	224	229	233	236	232	239
łódzkie	228	230	237	244	250	253	254	258
małopolskie	220	222	231	238	244	250	248	254
mazowieckie	279	283	295	305	309	316	308	318
opolskie	206	207	213	215	220	221	224	229
podkarpackie	201	200	207	213	217	221	219	224
podlaskie	180	181	186	192	197	201	203	209
pomorskie	226	229	238	248	251	253	248	249
śląskie	259	259	265	270	275	279	280	282
świętokrzyskie	182	184	188	191	194	196	197	200
warmińsko-mazurskie	189	191	196	200	202	203	204	206
wielkopolskie	257	262	271	277	281	285	282	290
zachodniopomorskie	194	195	201	210	214	218	219	222

W czasie tworzenia ekspertyzy brak danych za 2022 rok.

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Analizując dane dotyczące województwa lubelskiego z podziałem na powiaty należy wskazać, że najwyższa liczba osób pracujących na 1 000 mieszkańców dotyczy miasta Lublin (383 osoby w 2021 r.). Najniższą wartość odnotowano w powiecie chełmskim (88 osób). W żadnym z powiatów nie odnotowano spadku wartości w analizowanych latach, a najmniejszy wzrost od 2014 do 2021 roku nastąpił w powiecie janowskim (o 2 osoby). Największy zaś wzrost zanotowany został w powiecie łukowskim (o 44 osoby).

Tabela 12. Liczba osób pracujących na 1000 ogółem w województwie lubelskim w latach 2014-2021.

Powiat	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
lubelskie	174	175	180	183	187	191	192	197
powiat bialski	124	124	129	134	141	150	152	160
powiat biłgorajski	135	131	136	136	141	143	144	148
powiat chełmski	76	78	81	85	86	88	91	88
powiat hrubieszowski	106	106	107	104	107	108	109	113
powiat janowski	123	120	124	124	124	130	126	125
powiat krasnostawski	126	127	129	130	135	135	133	135
powiat kraśnicki	131	135	137	142	145	145	144	145
powiat lubartowski	127	133	138	141	143	149	145	148
powiat lubelski	99	98	103	103	107	110	107	111
powiat łęczyński	240	230	233	256	254	266	252	249
powiat łukowski	147	147	157	157	162	173	181	191
powiat opolski	108	106	112	115	116	118	120	127
powiat parczewski	125	128	132	132	137	140	148	152
powiat puławski	202	206	211	216	210	214	214	220
powiat radzyński	140	135	144	146	145	144	152	153
powiat rycki	147	147	149	157	167	170	177	189
powiat świdnicki	159	160	164	163	168	177	172	178
powiat tomaszowski	128	125	128	128	129	135	133	140
powiat włodawski	125	125	127	132	138	127	129	133
powiat zamojski	89	88	92	95	98	99	102	98
powiat m. Biała podlaska	241	238	239	236	249	251	259	257
powiat m. Chełm	213	215	211	215	219	217	224	224
powiat m. Lublin	340	346	353	361	371	373	376	383
powiat m. Zamość	276	264	272	269	272	278	281	292

W czasie tworzenia ekspertyzy brak danych za 2022 rok.

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Aktywność ekonomiczną ludności w wieku produkcyjnym określa wskaźnik zatrudnienia danej grupy w odniesieniu do jej całej liczebności. W Polsce wskaźnik ten ma tendencję rosnącą od 2014 roku (o 3,1% do 2020 roku). W 2020 roku województwo lubelskie miało jeden z najniższych wskaźników zatrudnienia, natomiast wzrost zatrudnienia od 2014 roku do porównywanego 2020 r. nastąpił o 0,8 p.p. Podobnie niski wzrost wskaźnika zatrudnienia w badanych latach nastąpił w województwie mazowieckim – o 0,9 p.p.

Tabela 13. Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku produkcyjnym w Polsce w latach 2014-2020 (%).

Województwo	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Polska	51,2	51,9	52,8	53,7	54,2	54,4	54,3
dolnośląskie	50,0	51,4	53,3	53,5	54,2	55,3	55,1
kujawsko-pomorskie	49,4	50,7	51,0	51,8	52,7	53,0	52,9
lubelskie	50,7	50,8	50,6	51,0	51,9	51,6	51,5
lubuskie	49,6	51,1	53,0	53,5	53,4	53,9	53,7
łódzkie	53,1	52,9	53,4	54,7	55,1	54,0	54,8
małopolskie	50,8	51,5	53,1	53,8	54,3	54,7	55,1
mazowieckie	57,1	57,3	56,6	57,2	58,1	58,4	58,0
opolskie	49,8	50,8	51,9	53,4	54,2	53,3	53,1
podkarpackie	46,9	48,0	50,6	51,8	51,4	51,4	51,6
podlaskie	50,8	52,1	52,5	52,9	54,0	54,1	53,9
pomorskie	50,9	53,7	54,5	55,8	56,0	57,2	56,5
śląskie	49,2	49,3	50,5	51,3	51,4	51,5	51,2
świętokrzyskie	49,0	50,4	50,2	51,1	50,3	51,6	52,7
warmińsko-mazurskie	46,1	47,2	49,0	50,2	50,3	51,0	51,8
wielkopolskie	53,2	54,2	55,3	57,1	57,5	57,3	56,5
zachodniopomorskie	48,3	48,0	49,6	51,0	52,7	52,1	52,3

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Liczba nowo utworzonych miejsc pracy w Polsce porównując rok 2014 do 2021 roku spadła o 32,1 tys. miejsc, co daje spadek o 5,2%. Od 2015 roku liczba nowych miejsc pracy rosła do roku 2018, by w 2019 zmaleć o 43 tys. miejsc pracy. W województwie lubelskim sytuacja dotycząca nowych miejsc pracy jest odwrotna niż tendencja krajowa, gdyż od 2014 roku nastąpił wzrost liczby nowo utworzonych miejsc pracy – o 3,7 tys. miejsc, czyli 18,8%. W 2021 roku województwo lubelskie było 8 województwem pod względem liczby nowo utworzonych miejsc pracy.

Tabela 14. Liczba nowo utworzonych miejsc pracy w Polsce w latach 2014-2021 (tys.).

Województwo	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Polska	614,8	595,8	618,7	694,1	717,8	674,8	470,4	582,7
dolnośląskie	44,6	47,9	51,3	57,6	47,6	51,5	45,4	46,9
kujawsko-pomorskie	25,3	24,2	23,4	25,9	31,2	23,8	20,3	24,1
lubelskie	19,7	20,2	25,8	24,6	28,2	27,1	17,9	23,4
lubuskie	11,6	12,3	13,1	14,3	11,2	12,3	7,7	12,1
łódzkie	37,7	38,7	37,3	41,0	39,5	54,6	29,3	41,1
małopolskie	48,9	52,8	68,6	66,9	68,9	76,4	49,5	61,8
mazowieckie	163,0	123,9	122,8	150,5	151,7	135,3	98,0	122,2
opolskie	12,2	10,0	15,2	13,2	14,0	11,9	10,4	11,0
podkarpackie	20,2	27,7	22,0	30,2	30,5	26,9	21,1	23,3
podlaskie	7,5	12,0	10,9	15,3	11,6	11,0	9,8	11,5
pomorskie	40,4	39,8	40,2	37,5	43,5	39,9	28,4	34,7

Województwo	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
śląskie	61,8	69,2	67,3	81,4	96,1	80,8	53,6	66,8
świętokrzyskie	16,1	12,9	13,0	15,2	18,5	14,0	8,2	12,0
warmińsko-mazurskie	14,6	17,6	15,7	18,1	16,8	14,1	11,3	13,4
wielkopolskie	71,8	65,5	66,2	75,1	79,4	67,9	43,7	58,7
zachodniopomorskie	19,4	21,1	25,9	27,4	29,1	27,2	15,9	19,8

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Zdaniem respondentów biorących udział w badaniu sytuacja na lubelskim rynku pracy jest stabilna. Zauważono także, że młodzi pracownicy będący na początku kariery mają możliwość poszerzenia posiadanych uprawnień, tak by dostosować się do aktualnych wymagań rynku pracy.

„Dziś cała nadzieja w (...) osobach młodych, które chętnie się aktywizują, chętnie podnoszą swoje kwalifikacje i szukają pracy na własną rękę, jak również za pośrednictwem urzędu. Chęci poszukiwania zatrudnienia przez osoby młode dają poczucie, że cała nadzieja w tych osobach, bo osoby, które są dość długo u nas już w rejestrach, to są osoby, które ciężko jest zmotywować do podjęcia (...) aktywności na rynku. Naprawdę podejmujemy różne próby różnymi narzędziami, ale to są pojedyncze jednostki, które, po jakiejś dłuższej nieaktywności na rynku, wracają na rynek pracy, podejmują pracę (...), ciężko już później taką osobę zmotywować, zmobilizować do podjęcia zatrudnienia i jakiejś aktywności zawodowej”.

Respondent_3

Porównując liczbę zlikwidowanych miejsc pracy z liczbą nowo utworzonych miejsc należy zauważyć, że liczba zlikwidowanych miejsc była znacznie niższa. Świadczyć to może m.in. o rosnących potrzebach na polskim rynku pracy. Od 2014 roku do 2021 roku liczba zlikwidowanych miejsc pracy zmalała o 68,5 tys. miejsc, a więc o 21,4%. Zauważalny jest wzrost liczby likwidowanych miejsc pracy na początku pandemii COVID-19, jednak liczba zlikwidowanych miejsc pracy porównując rok 2020 i 2021 zmalała o 78,4 tys. miejsc. W województwie lubelskim na przestrzeni badanych lat również nastąpił spadek likwidowanych miejsc pracy o 23,4%. Po zakończeniu najsilniejszej fali pandemii COVID-19 w roku 2021 nastąpił spadek liczby zlikwidowanych miejsc pracy w województwie lubelskim o 45,9%. Uplasowało to lubelskie na 11 pozycji wśród wszystkich województw.

Tabela 15. Liczba zlikwidowanych miejsc pracy w Polsce w latach 2014-2021 (tys.).

Województwo	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Polska	319,9	317,6	284,2	264,2	300,5	314,1	329,8	251,4
dolnośląskie	26,5	21,9	18,0	20,7	17,6	22,5	22,2	19,5
kujawsko-pomorskie	11,4	10,4	11,2	11,7	13,0	12,1	11,2	10,5
lubelskie	11,1	9,5	11,1	10,9	13,2	10,9	15,7	8,5
lubuskie	6,6	6,6	5,2	6,7	6,8	5,7	7,8	6,0
łódzkie	15,2	22,7	19,5	14,5	17,4	23,3	20,7	19,0
małopolskie	25,1	27,6	29,6	24,1	21,8	32,9	32,4	27,5
mazowieckie	74,1	65,2	59,9	59,1	55,9	63,9	66,5	53,3
opolskie	6,9	6,7	4,1	2,9	5,3	8,3	11,4	4,5
podkarpackie	13,9	16,3	12,2	12,2	14,3	12,7	19,7	9,8
podlaskie	5,5	4,4	5,1	5,3	4,7	5,0	7,4	4,7
pomorskie	21,8	19,8	17,4	14,9	19,1	19,0	20,5	16,3
śląskie	33,1	42,3	34,9	30,7	46,9	39,0	37,7	28,3
świętokrzyskie	9,3	9,3	6,6	6,2	8,8	7,6	7,0	6,5
warmińsko-mazurskie	9,8	11,5	8,1	7,9	11,2	8,2	8,6	6,8
wielkopolskie	35,1	30,8	28,2	26,4	28,2	29,5	28,2	20,8
zachodniopomorskie	14,6	12,6	13,2	9,9	16,3	13,7	12,5	9,3

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

W 2019 r. w województwie lubelskim zgłoszono do zwolnienia 420 osób, w tym 58 pracowników SUDZUCKER POLSKA S.A. „Cukrownia Strzyżów”. Natomiast Cement Ożarów S.A. Zakład Cementownia Rejowiec Fabryczny zgłosił 44 osoby. Zwolniono ostatecznie 393 osoby m.in. z takich zakładów jak: SCO-PAK S.A. w Restrukturyzacji Zakład Pracy w Chełmie, SUDZUCKER POLSKA S.A. Wrocław Oddział „Cukrowania Strzyżów” Hrubieszów, BAĆ-POL S.A. Oddział Lublin, PAG Sp. z o.o, Bogdanka Puchaczów.

W całym 2020 r. do WUP w Lublinie zgłoszono 2 365 osób do zwolnienia (w tym 1 500 osób dotyczyło tych zakładów, które planowały zwolnienia ze swoich filii na terenie całego kraju). W związku z otrzymaniem dotacji z tarczy antykrzysowej, nie wszystkie planowane zwolnienia zostały dokonane. Ostatecznie zwolnionych zostało 169 osób z 15 zakładów z terenu województwa lubelskiego. W 12 powiatach nie zgłoszono do zwolnienia ani jednego pracownika.

Tabela 16. Liczba zgłoszeń pracowników planowanych do zwolnienia w 2020 roku w województwie lubelskim.

PUP	miesiąc	liczba osób zgłoszonych do zwolnienia	liczba osób zwolnionych
Biała Podlaska	IX	3	0
Biłgoraj	III	1 500	0
		400	0
	IV	57	0
	VII	0	20
	IX	0	1
Chełm		0	0
Hrubieszów	IV	0	1
Janów Lubelski	VII	11	0
		0	11
Krasnystaw	XII	0	0
Kraśnik		0	0
Lubartów		0	0
MUP w Lublinie		I	0
	II	1	1
	IV	157	0
	V	0	25
	VI	0	15
	VIII	2	2
	IX	6	0
	X	3	3
	XII	0	6
PUP w Lublinie	III	7	7
	IV	1	1
Łączna		1	1
Łuków	XI	0	0
Opole Lubelskie		0	0
Parczew		0	0
Puławy		IV	60
	V	1	0
	VI	0	1
	VII	0	40
	XI	49	3
		0	23
Radzyń Podlaski	XII	0	0
Ryki		0	0
Świdnik		0	0
Tomaszów Lubelski		0	0
Włodawa		0	0
Zamość		II	2
	V	0	1
	VIII	102	0
	IX	2	0
Województwo	I	0	6
	II	3	2
	III	1 907	7
	IV	275	2
	V	1	26
	VI	0	16

PUP	miesiąc	liczba osób zgłoszonych do zwolnienia	liczba osób zwolnionych
	VII	11	60
	VIII	104	2
	IX	11	1
	X	3	3
	XI	50	4
	XII	0	40

Źródło: Opracowanie Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie.

Od stycznia do grudnia 2021 r. pracodawcy zgłosili do zwolnienia 376 pracowników, natomiast faktycznie zwolnionych zostało 135 pracowników. Dla porównania w 2020 r. zwolnionych zostało 169 osób, a więc liczba zwolnień w analizowanych latach (2020 i 2021) zmalała o 34.

Tabela 17. Liczba zgłoszeń pracowników planowanych do zwolnienia w 2021 roku w województwie lubelskim.

PUP	miesiąc	liczba osób zgłoszonych do zwolnienia	liczba osób zwolnionych
Biała Podlaska	VI	23	0
	XI	103	0
Biłgoraj	XI	0	1
		0	0
Chełm	II	46	0
	IV	13	42
	V	0	13
	XII	0	4
Hrubieszów		0	0
Janów Lubelski	VI	1	0
	XII	0	1
Krasnystaw		0	0
Kraśnik	VI	11	0
Lubartów		0	0
MUP w Lublinie	II	28	0
	V	21	21
	VI	5	0
	VII	74	1
	XII	24	38
PUP w Lublinie	VI	6	0
	XII	0	6
Łęczna		0	0
Łuków		4	0
Opole Lubelskie	VI	0	0
Parczew		0	0
Puławy	II	0	1
	VI	10	0

PUP	miesiąc	liczba osób zgłoszonych do zwolnienia	liczba osób zwolnionych
Radzyń Podlaski		0	0
Ryki		0	0
Świdnik		0	0
Tomaszów Lubelski		0	0
Włodawa		0	0
Zamość	III	7	7
Województwo	I	0	0
	II	74	1
	III	7	7
	IV	13	42
	V	21	34
	VI	60	0
	VII	74	1
	VIII	0	0
	IX	0	0
	X	103	0
	XI	0	1
	XII	24	49

Źródło: Opracowanie Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie.

Od stycznia do grudnia 2022 r. zgłoszono 706 osób do zwolnienia, lecz do faktycznego zwolnienia doszło w przypadku 583 osób. Jest to o 448 osób więcej niż w 2021 roku i o 414 osób więcej w porównaniu do roku 2019. Nagły wzrost liczby zwolnień mógł być spowodowany złą kondycją przedsiębiorstw podczas pandemii COVID-19.

Tabela 18. Liczba zgłoszeń pracowników planowanych do zwolnienia w 2022 roku w województwie lubelskim.

PUP	miesiąc	liczba osób zgłoszonych do zwolnienia	liczba osób zwolnionych
PUP w Białej Podlaskiej	I	0	2
	II	0	98
	XI	1	0
	XII	1	2
PUP w Biłgoraju		0	0
PUP w Chełmie	II	80	0
	IV	47	47
	VI	0	32
PUP w Hrubieszowie		0	12
		0	0
PUP w Janowie Lubelskim	IX	0	0
PUP w Krasnymstawie		0	0

PUP	miesiąc	liczba osób zgłoszonych do zwolnienia	liczba osób zwolnionych
PUP w Kraśniku	X	140	0
	XI	0	9
	XII		9
PUP w Lubartowie		0	0
MUP w Lublinie	VI	132	0
	VII	1	1
	X	0	122
		2	2
PUP w Lublinie		0	0
PUP w Łęcznej		0	0
PUP w Łukowie	XI	0	0
PUP w Opolu Lubelskim		0	0
PUP w Parczewie		0	0
PUP w Puławach		1	1
PUP w Radzyniu Podlaskim		0	0
PUP w Rykach		0	0
PUP w Świdniku	I	0	0
PUP w Tomaszowie Lubelskim		0	0
PUP we Włodawie		0	0
PUP w Zamościu	VII	300	0
	VIII	0	105
	IX	0	122
	X	0	4
	XI	0	11
	XII	1	4
Województwo	I	1	3
	II	80	98
	III	0	0
	IV	47	47
	V	0	0
	VI	132	32
	VII	301	1
	VIII	0	105
	IX	0	134
	X	140	126
	XI	3	22
	XII	2	15

Źródło: Opracowanie Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie.

Zdaniem respondentów znacznym utrudnieniem był okres trwania pandemii COVID-19, kiedy kontakty międzyludzkie zostały ograniczone. W związku z brakiem możliwości osobistego stawiennictwa w urzędzie pracownicy musieli zaznajomić się z obsługą programów komputerowych umożliwiających pracę na odległość.

„Na pewno pandemia niezbyt korzystnie odbiła się na osobach młodych. Jeśli chodzi o osoby starsze, które nie miały wcześniej kontaktu z urządzeniami biurowymi, komputerowymi, pandemia zmusiła je do tego, żeby bardziej w tym zakresie się doszkoliły, bo w czasie trwania pandemii każdy musiał sobie założyć jakiś komunikator, żeby móc się skonsultować. Jeśli chodzi o młode osoby, to tutaj [była] mniejsza motywacja do kontaktów międzyludzkich - takie młode osoby bardziej wolałyby właśnie taki kontakt poprzez komunikatory niż bezpośredni, z drugą osobą”.

Respondent_1

„Ludzie się może mniej boją pracy zdalnej, ale też pracodawcy mniej się tego boją. Widzę, że to się jednak sprawdza w różnych branżach, w jednej bardziej, w innych mniej. Nie zawsze to jest idealne wyjście - praca zdalna czy hybrydowa. Można powiedzieć, że dzięki temu [ulega] uelastycznieniu rynek pracy z punktu widzenia pracodawców i pracowników. Bo znam firmy, gdzie firma ma siedzibę w Gdańsku, a ma pracowników rozsianych po całej Polsce, którzy pracują zdalnie. Tak, że pod tym względem myślę, że pozytywnie.”

Respondent_4

Na sytuację na rynku pracy ma także wpływ bierność zawodowa, wiąże się ona z różnymi czynnikami, np. m.in. chorobą, niepełnosprawnością, emeryturą, koniecznością nauki i uzupełniania kwalifikacji, czy obowiązkami rodzinnymi związanymi z prowadzeniem gospodarstwa domowego. Zestawiając ze sobą dane dotyczące bierności zawodowej z 2021 roku do 2022 roku należy podkreślić, że zmalała liczba osób biernych zawodowo zamieszkujących w Polsce. Najliczniejsza grupa zaliczana do grupy osób biernych zawodowo to: emeryci (5 261 tys. osób), następnie osoby uczące się (2 208 tys.), chorzy i niepełnosprawni (1 147 tys.) oraz osoby związane obowiązkami domowymi i rodzinnymi (833 tys. osób). Liczba emerytów na terenie województwa lubelskiego zmalała w analizowanych latach o 1,4%, chorych i niepełnosprawnych o 14%, uczących się o 3,2%, a osób biernych zawodowo z uwagi na obowiązki rodzinne o 6,7%.

Tabela 19. Osoby biernie zawodowo z podziałem na przyczynę w Polsce w latach 2021 i 2022 (tys.).

Województwo	choroba, niepełnosprawność		emerytura		nauka, uzupełnianie kwalifikacji		obowiązki rodzinne i związane z prowadzeniem domu	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Polska	1 203	1 147	5 267	5 261	2 231	2 208	919	833
dolnośląskie	95	100	419	419	150	137	60	61
kujawsko-pomorskie	79	74	280	288	123	121	45	41
lubelskie	93	80	290	286	125	121	45	42
lubuskie	40	36	155	149	59	60	20	20
łódzkie	73	67	385	369	139	126	52	46
małopolskie	88	99	418	431	222	210	109	103
mazowieckie	140	129	691	701	308	314	116	97
opolskie	22	24	128	132	51	52	19	17
podkarpackie	65	61	273	280	145	143	64	54
podlaskie	39	34	139	145	72	69	24	19
pomorskie	77	70	292	299	142	145	58	56
śląskie	126	118	701	706	244	249	118	105
świętokrzyskie	40	37	184	179	75	76	29	23
warmińsko-mazurskie	49	50	199	194	91	89	35	31
wielkopolskie	111	116	457	437	188	200	85	83
zachodniopomorskie	65	53	256	247	95	96	41	35

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Migracje zawodowe polegają m.in. na zmianie kwalifikacji oraz przebranżowieniu się. W Polsce liczba osób dorosłych uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu w wieku 25-64 lat co roku zwiększa się. W porównaniu roku 2022 do 2019 liczba tych osób wzrosła o 2,8%. W Polsce w 2022 roku najwięcej dorosłych osób uczących się było w województwie małopolskim (12,7%), dolnośląskim (11,4%) i kujawsko-pomorskim (11,3%). Najmniej zaś doszkalających się dorosłych było na terenie województwa lubuskiego (3%). W województwie lubelskim procent osób uczących się wzrósł od 2019 roku o 2,3%.

Tabela 20. Osoby dorosłe uczestniczące w kształceniu lub szkoleniu w wieku 25-64 lata w latach 2019-2022 (%).

Województwo	2019	2020	2021	2022
Polska	4,8	3,7	5,4	7,6
dolnośląskie	6,1	4,9	8,5	11,4
kujawsko-pomorskie	5,2	3,8	7,4	11,3
lubelskie	5,5	4,3	6,2	7,8
lubuskie	3,0	2,7	2,9	3,0
łódzkie	3,0	2,8	3,0	3,6
małopolskie	5,4	4,8	7,9	12,7
mazowieckie	7,1	5,5	7,1	8,8
opolskie	3,1	2,7	3,9	6,8
podkarpackie	2,4	2,0	3,7	4,0
podlaskie	4,3	3,1	3,6	7,9
pomorskie	5,9	4,1	6,7	7,5
śląskie	5,0	3,4	4,3	6,9
świętokrzyskie	2,6	2,0	3,2	3,6
warmińsko-mazurskie	3,2	2,2	3,2	5,4
wielkopolskie	3,8	2,6	3,9	6,4
zachodniopomorskie	3,3	2,5	4,0	5,2

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Analizując wykształcenie Polaków zauważyć należy, że najwięcej osób posiada wykształcenie gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe (26,5%), następnie zasadnicze zawodowe i branżowe (22,2%). Na przestrzeni lat 2021-2022 odnotowano niewielki wzrost liczby osób z wykształceniem wyższym (o 0,1%), policealnym oraz średnim zawodowym (o 0,2%) i z zasadniczym zawodowym/branżowym (o 0,3%). Spadek liczebności nastąpił natomiast wśród osób z wykształceniem średnim (o 0,1%) oraz podstawowym, gimnazjalnym i niepełnym podstawowym (o 0,5%). W województwie lubelskim największa liczba osób posiada wykształcenie policealne lub średnie zawodowe (spadek o 0,2%) oraz gimnazjalne, podstawowe lub niepełne podstawowe (wzrost o 0,4%). W 2022 roku najmniej liczna grupa mieszkańców posiadała wykształcenie średnie ogólnokształcące (13,2%).

Tabela 21. Osoby w wieku produkcyjnym ze względu na poziom wykształcenia w Polsce w latach 2021-2022 (%).

Województwo	wyższe		policealne oraz średnie zawodowe		średnie ogólnokształcące		zasadnicze zawodowe/branżowe		gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Polska	14,3	14,4	22,0	22,2	12,0	11,9	24,7	25,0	27,0	26,5
dolnośląskie	13,0	12,9	20,8	20,7	10,7	10,5	25,7	25,9	29,8	30,0
kujawsko-pomorskie	9,2	9,2	19,6	20,2	11,4	11,5	27,3	27,5	32,4	31,7
lubelskie	15,6	15,6	25,1	24,9	13,3	13,2	22,5	22,4	23,5	23,9
lubuskie	11,2	11,2	21,0	20,6	10,7	10,6	27,6	28,4	29,5	29,2
łódzkie	12,8	13,5	19,2	20,2	12,2	12,8	21,8	22,1	34,0	31,4
małopolskie	16,5	16,6	23,8	23,7	11,7	11,4	25,8	26,3	22,1	21,9
mazowieckie	17,1	17,2	21,3	21,7	12,8	12,7	21,8	21,7	27,1	26,6
opolskie	11,7	11,9	19,7	19,9	11,1	11,0	27,6	27,7	29,9	29,5
podkarpackie	15,8	15,6	26,7	26,4	11,7	11,4	27,1	27,9	18,7	18,6
podlaskie	14,9	15,2	22,7	22,7	12,4	12,4	22,1	21,9	27,9	27,8
pomorskie	14,3	14,5	20,4	20,5	13,4	13,3	24,8	25,5	27,1	26,2
śląskie	14,5	15,8	22,5	23,1	10,7	10,6	24,9	24,5	27,3	26,0
świętokrzyskie	17,1	17,1	25,6	26,0	11,5	11,6	25,8	25,7	20,0	19,6
warmińsko-mazurskie	10,2	9,7	19,3	19,4	12,3	12,5	25,8	25,9	32,4	32,4
wielkopolskie	14,2	13,6	22,0	22,0	11,2	10,9	27,3	29,4	25,3	24,2
zachodniopomorskie	11,5	11,7	18,2	18,5	12,7	12,9	24,4	24,5	33,1	32,3

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

W województwie lubelskim powiatem, który posiada najwięcej osób z wykształceniem wyższym jest miasto Lublin (25,3% - wzrost o 0,4 p.p. w stosunku do roku 2021), najmniej powiat hrubieszowski (8,7%). Osób posiadających wykształcenie policealne oraz średnie zawodowe najwięcej jest w powiecie janowskim (32,5%), najmniej w Lublinie (19,9%). Udział osób posiadających wykształcenie średnie ogólnokształcące plasuje się na podobnym poziomie w całym województwie. Natomiast największy odsetek osób z wykształceniem podstawowym, gimnazjalnym lub niepełnym podstawowym dotyczył powiatu tomaszowskiego (30,2%).

Tabela 22. Osoby w wieku produkcyjnym ze względu na poziom wykształcenia w województwie lubelskim w latach 2021-2022 (%).

Powiat	wyższe		policealne oraz średnie zawodowe		średnie ogólnokształcące		zasadnicze zawodowe/branżowe		gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
lubelskie	15,6	15,6	25,1	24,9	13,3	13,2	22,5	22,4	23,5	23,9
powiat bialski	12,7	13,6	25,5	25,0	12,2	12,5	26,5	26,5	23,1	22,4
powiat biłgorajski	18,6	16,6	29,6	28,8	12,5	13,4	22,5	23,3	16,8	17,8
powiat chełmski	10,4	9,9	25,6	25,1	12,1	11,6	24,4	25,3	27,5	28,2
powiat hrubieszowski	8,0	8,7	25,8	25,5	15,4	15,7	25,6	25,7	25,2	24,4

Powiat	wyższe		policjalne oraz średnie zawodowe		średnie ogólnokształcące		zasadnicze zawodowe/branżowe		gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
powiat janowski	13,6	13,7	32,2	32,5	14,3	14,1	20,3	21,6	19,6	18,2
powiat krasnostawski	11,6	10,4	31,2	30,6	10,8	10,9	22,7	21,7	23,8	26,3
powiat kraśnicki	12,3	11,7	24,5	24,9	14,8	15,0	21,3	22,1	27,0	26,4
powiat lubartowski	12,2	13,2	23,4	24,4	12,7	12,2	29,3	28,9	22,4	21,3
powiat lubelski	17,0	16,9	25,4	26,4	13,1	12,8	21,7	22,1	22,9	21,8
powiat łęczyński	17,1	15,6	26,5	25,5	13,7	14,8	19,6	18,4	23,1	25,7
powiat łukowski	16,7	14,1	21,8	21,4	14,7	13,6	26,3	28,5	20,6	22,4
powiat opolski	10,7	11,4	27,2	26,8	11,8	12,8	25,4	24,7	25,0	24,3
powiat parczewski	9,9	11,8	29,6	30,0	10,1	10,3	20,0	18,2	30,4	29,6
powiat puławski	18,3	18,2	26,5	26,5	12,3	11,8	21,1	21,7	21,8	21,8
powiat radzyński	11,8	11,3	22,9	22,2	14,1	13,3	23,2	24,9	28,0	28,3
powiat rycki	15,9	16,7	27,7	25,9	11,7	10,8	26,8	27,9	17,9	18,6
powiat świdnicki	18,1	18,0	26,7	26,0	12,5	12,8	22,9	23,2	19,7	20,0
powiat tomaszowski	12,3	11,7	22,8	21,5	12,6	13,1	23,4	23,5	28,9	30,2
powiat włodawski	9,8	10,6	24,7	24,7	15,6	15,5	26,2	25,7	23,7	23,6
powiat zamojski	12,3	12,6	24,5	24,9	12,6	13,2	28,0	27,2	22,6	22,0
powiat m. Biała Podlaska	21,3	20,7	22,5	23,0	13,6	15,0	22,8	21,7	19,7	19,6
powiat m. Chełm	19,6	19,5	27,4	26,8	16,4	15,6	17,4	17,1	19,2	21,0
powiat m. Lublin	24,9	25,3	20,7	19,9	13,7	13,2	14,3	13,6	26,4	28,0
powiat m. Zamość	19,6	21,5	24,6	25,0	14,8	13,8	21,6	20,8	19,5	19,0

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Liczba ofert pracy zgłaszanych do urzędów pracy województwa lubelskiego od 2020 roku wzrastała. Niska liczba ofert pracy złożonych w 2020 roku spowodowana była pandemią oraz restrykcjami wprowadzonymi z lockdownem. Różnica pomiędzy 2020 r. a 2022 rokiem wynosi 9 500 ofert pracy. W analizowanych latach najwięcej ofert pracy wpływało do MUP w Lublinie, co stanowiło w 2020 roku 18% wszystkich ofert pracy z województwa zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy. W stosunku do 2022 liczba ofert pracy zgłoszonych do MUP w Lublinie zmniejszyła się o 2,6%. Najmniej ofert pracy w 2022 roku wpłynęło do PUP w Parczewie (1,3% wszystkich), w porównaniu roku 2020 do 2021 roku utrzymywał się trend malejący). Trend wzrostowy związany z ilością ofert pracy zauważalny był w powiecie bialskim (3,8%), lubartowskim (0,7%), puławskim (0,7%), radzyńskim (0,9%), tomaszowskim (0,2%) oraz włodawskim (0,2%).

Tabela 23. Liczba ofert pracy złożonych przez cały rok w urzędach pracy w województwie lubelskim w latach 2019-2022 (%).

Powiat	2020	2020	2021	2021	2022	2022
lubelskie	40 066	100,0%	47 761	100,0%	49 494	100,0%
powiat bialski	2 173	5,4%	3 714	7,8%	4 545	9,2%
powiat biłgorajski	1 727	4,3%	1 597	3,3%	2 140	4,3%
powiat chełmski	923	2,3%	1 276	2,7%	1 206	2,4%
powiat hrubieszowski	1 817	4,5%	1 800	3,8%	1 944	3,9%
powiat janowski	787	2,0%	923	1,9%	750	1,5%
powiat krasnostawski	901	2,2%	1 044	2,2%	1 078	2,2%
powiat kraśnicki	762	1,9%	1 399	2,9%	1 330	2,7%
powiat lubartowski	1 881	4,7%	2 311	4,8%	2 693	5,4%
powiat lubelski	3 918	9,8%	4 417	9,2%	4 942	10,0%
powiat łęczyński	489	1,2%	943	2,0%	852	1,7%
powiat łukowski	2 159	5,4%	2 937	6,1%	1 894	3,8%
powiat opolski	1 054	2,6%	1 134	2,4%	1 107	2,2%
powiat parczewski	512	1,3%	593	1,2%	664	1,3%
powiat puławski	1 582	3,9%	1 921	4,0%	2 293	4,6%
powiat radzyński	470	1,2%	849	1,8%	1 048	2,1%
powiat rycki	1 178	2,9%	1 290	2,7%	1 304	2,6%
powiat świdnicki	571	1,4%	747	1,6%	705	1,4%
powiat tomaszowski	1 314	3,3%	1 653	3,5%	1 733	3,5%
powiat włodawski	751	1,9%	1 071	2,2%	1 079	2,2%
powiat zamojski	1 074	2,7%	1 238	2,6%	1 166	2,4%
powiat m. Biała Podlaska	2 659	6,6%	2 738	5,7%	2 000	4,0%
powiat m. Chełm	1 634	4,1%	2 471	5,2%	2 458	5,0%
powiat m. Lublin	7 197	18,0%	6 641	13,9%	7 601	15,4%
powiat m. Zamość	2 533	6,3%	3 054	6,4%	2 962	6,0%

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

W 2022 roku na terenie województwa lubelskiego najwięcej osób bezrobotnych (zarejestrowanych) było w mieście Lublin. Zarejestrowani w urzędzie pracy mieszkańcy Lublina z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym stanowili 8,8% spośród bezrobotnych mieszkańców województwa z tym typem wykształcenia (spadek o 0,3 p.p.). W 2022 r. najmniej bezrobotnych na terenie województwa z wykształceniem wyższym było zarejestrowanych w powiecie parczewskim – 1,2% ogółu z tym wykształceniem (wzrost w porównaniu do 2021 o 0,3 p.p.). Najmniej bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym w 2022 roku był w powiecie ryckim - 1,6 % ogółu osób, które ukończyły edukację na tym poziomie (spadek o 0,1 p.p.).

Tabela 24. Osoby bezrobotne w województwie lubelskim zarejestrowane w urzędach pracy z podziałem na poziom wykształcenia w latach 2021-2022 (%).

Województwo	wyższe		policealne oraz średnie zawodowe		średnie ogólnokształcące		zasadnicze zawodowe/branżowe		gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	
	ogółem		ogółem		ogółem		ogółem		ogółem	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
lubelskie	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
powiat bialski	4,9%	5,3%	6,1%	6,0%	5,5%	5,7%	7,1%	7,1%	5,9%	5,6%
powiat biłgorajski	4,0%	3,7%	3,9%	4,0%	3,1%	3,5%	3,3%	3,6%	2,4%	2,6%
powiat chełmski	3,4%	3,0%	5,1%	4,8%	4,6%	4,1%	5,4%	5,3%	5,8%	5,6%
powiat hrubieszowski	2,6%	2,7%	5,1%	5,0%	5,8%	5,7%	5,7%	5,6%	5,3%	4,9%
powiat janowski	2,7%	2,8%	4,0%	4,1%	3,4%	3,4%	2,8%	3,1%	2,6%	2,4%
powiat krasnostawski	3,4%	3,2%	5,7%	5,9%	3,7%	3,9%	4,7%	4,6%	4,7%	5,2%
powiat kraśnicki	4,1%	4,2%	5,1%	5,6%	5,8%	6,3%	4,9%	5,5%	6,0%	6,2%
powiat lubartowski	4,6%	4,9%	5,5%	5,7%	5,6%	5,3%	7,7%	7,5%	5,6%	5,1%
powiat lubelski	4,3%	4,6%	4,0%	4,5%	3,9%	4,1%	3,8%	4,2%	3,8%	3,8%
powiat łęczyński	2,2%	2,0%	2,2%	2,1%	2,1%	2,3%	1,8%	1,7%	2,0%	2,2%
powiat łukowski	2,7%	2,5%	2,2%	2,4%	2,8%	2,8%	3,0%	3,5%	2,2%	2,6%
powiat opolski	2,1%	2,3%	3,2%	3,3%	2,7%	3,0%	3,4%	3,4%	3,2%	3,1%
powiat parczewski	0,9%	1,2%	1,7%	1,9%	1,1%	1,2%	1,3%	1,3%	1,9%	2,0%
powiat puławski	4,8%	4,3%	4,3%	3,9%	3,8%	3,3%	3,9%	3,6%	3,8%	3,4%
powiat radzyński	1,9%	1,9%	2,2%	2,4%	2,6%	2,7%	2,5%	3,0%	2,9%	3,1%
powiat rycki	2,2%	2,2%	2,4%	2,1%	1,9%	1,7%	2,6%	2,6%	1,7%	1,6%
powiat świdnicki	3,8%	3,4%	3,5%	3,1%	3,1%	2,9%	3,3%	3,1%	2,8%	2,5%
powiat tomaszowski	3,0%	3,1%	3,4%	3,6%	3,6%	4,1%	3,9%	4,3%	4,6%	5,2%
powiat włodawski	1,9%	2,0%	3,0%	2,9%	3,6%	3,5%	3,6%	3,4%	3,1%	2,9%
powiat zamojski	4,5%	4,4%	5,5%	5,4%	5,3%	5,4%	7,0%	6,6%	5,4%	5,0%
powiat m. Biała Podlaska	4,4%	3,9%	2,9%	2,7%	3,3%	3,3%	3,2%	2,8%	2,7%	2,4%
powiat m. Chełm	4,1%	4,0%	3,6%	3,4%	4,1%	3,8%	2,5%	2,4%	2,7%	2,8%
powiat m. Lublin	22,9%	23,7%	11,8%	11,7%	14,7%	14,5%	9,1%	8,8%	16,0%	17,0%
powiat m. Zamość	4,5%	4,7%	3,5%	3,4%	4,0%	3,5%	3,4%	3,1%	3,0%	2,7%

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Udział bezrobotnych absolwentów zarejestrowanych w urzędzie pracy od 2018 roku wzrósł o 0,4 p.p. w porównaniu do 2022 roku (5%). W 2022 roku największy odsetek zarejestrowanych absolwentów zamieszkiwał powiat łukowski (8,3%), gdzie nastąpił wzrost o 1,2 p.p., a najmniej w powiecie włodawskim (3,3%) - wzrost o 0,1 p.p.

Tabela 25. Udział bezrobotnych absolwentów zarejestrowanych w urzędach pracy w województwie lubelskim w latach 2018-2022 (%).

Powiat	2018	2019	2020	2021	2022
lubelskie	4,6	4,8	4,3	4,1	5,0
powiat bialski	4,9	4,8	5,5	4,4	5,8
powiat biłgorajski	8,4	7,7	7,2	7,3	7,8
powiat chełmski	3,9	4,8	3,6	3,7	4,3
powiat hrubieszowski	4,6	3,9	3,9	4,5	4,4
powiat janowski	6,0	7,3	5,9	5,4	5,9
powiat krasnostawski	4,1	5,1	3,6	4,5	4,6
powiat kraśnicki	5,8	5,2	4,8	4,1	7,1
powiat lubartowski	4,2	5,1	4,0	3,7	5,3
powiat lubelski	5,7	6,6	5,8	5,3	6,6
powiat łęczyński	5,2	6,6	4,6	6,1	6,9
powiat łukowski	7,1	7,5	7,0	7,2	8,3
powiat opolski	5,3	4,8	5,1	5,5	5,9
powiat parczewski	4,3	6,3	4,8	4,6	6,6
powiat puławski	4,2	4,8	5,1	4,7	5,7
powiat radzyński	6,4	6,9	5,7	5,0	7,2
powiat rycki	5,7	5,0	5,7	5,2	6,8
powiat świdnicki	3,7	3,9	3,9	3,3	4,3
powiat tomaszowski	5,2	4,7	4,6	4,4	4,7
powiat włodawski	3,2	3,2	3,3	3,3	3,3
powiat zamojski	5,3	6,0	5,2	4,5	6,0
powiat m. Biała Podlaska	3,6	3,1	2,5	2,9	2,7
powiat m. Chełm	3,3	2,8	2,1	3,0	2,7
powiat m. Lublin	3,3	3,4	2,5	2,1	2,7
powiat m. Zamość	3,1	3,2	3,0	2,9	2,5

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Czynnikami, który wpływa na migracje zawodowe są także fundusze przeznaczane na szkolenia. W Polsce co roku rośnie liczba wydanych środków na szkolenia z Funduszu Pracy. Od 2020 roku do 2022 nastąpił wzrost o 148,7%. W 2022 roku województwo lubelskie uplasowało się na drugim miejscu (po województwie mazowieckim) wśród województw, które przeznaczają najwięcej środków na szkolenia z Funduszu Pracy (w województwie lubelskim przeznaczono na ten cel 21 523,8 tys. zł). Najmniej środków wydatkowano w województwie opolskim (3 067,7 tys. zł).

Tabela 26. Środki wydane na szkolenia z Funduszu Pracy w Polsce w latach 2020-2022 (tys. zł).

Województwo	2020	2021	2022
Polska	62 123,8	101 611,8	154 502,1
dolnośląskie	3 623,9	5 573,9	8 150,5
kujawsko-pomorskie	3 744,4	5 184,8	8 152,6
lubelskie	10 531,4	17 763,1	21 523,8
lubuskie	994,1	1 629,0	2 024,1
łódzkie	2 347,4	3 031,4	4 438,1
małopolskie	3 779,3	6 240,9	8 493,8
mazowieckie	7 232,3	12 777,2	24 885,9
opolskie	1 683,2	2 296,3	3 067,7
podkarpackie	2 517,5	3 370,7	5 531,9
podlaskie	1 443,2	2 337,3	4 188,8
pomorskie	4 292,3	6 565,9	8 963,5
śląskie	4 132,4	7 082,2	14 254,9
świętokrzyskie	4 047,8	5 427,9	6 569,5
warmińsko-mazurskie	3 324,2	5 210,4	7 611,4
wielkopolskie	5 465,9	12 043,6	16 485,1
zachodniopomorskie	2 964,5	5 077,1	10 160,4

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

W Polsce liczba osób bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy od początku 2023 roku była niezmienna do kwietnia (14 osób), lecz w maju 2023 roku w Polsce na 1 ofertę pracy przypadało mniej o 3 osoby (11 osób). Największa liczba osób bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy w Polsce dotyczyła województwa podkarpackiego - 23 osoby (spadek o 9 osób w porównaniu do kwietnia 2023 r.), najmniejsza natomiast województwa śląskiego (7 osób na 1 ofertę pracy). W maju 2023 roku w województwie lubelskim na 1 ofertę pracy przypada 18 osób. Oznacza to spadek od stycznia 2023 roku o 9 osób na ofertę.

Tabela 27. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na 1 ofertę pracy w Polsce w 2023 roku.

Województwo	styczeń	luty	marzec	kwiecień	maj
	bezrobotni na 1 ofertę pracy	bezrobotni na 1 ofertę pracy	bezrobotni na 1 ofertę pracy	bezrobotni na 1 ofertę pracy	bezrobotni na 1 ofertę pracy
Polska	14	14	14	14	11
dolnośląskie	9	7	10	11	6
kujawsko-pomorskie	21	16	19	20	18
lubelskie	27	26	26	21	18
lubuskie	8	9	8	9	6
łódzkie	15	16	15	16	15
małopolskie	12	13	12	11	10
mazowieckie	15	18	15	20	13
opolskie	14	10	10	9	9
podkarpackie	36	32	30	32	23
podlaskie	26	32	30	36	22
pomorskie	14	13	12	10	9

Województwo	styczeń	luty	marzec	kwiecień	maj
	bezrobotni na 1 ofertę pracy	bezrobotni na 1 ofertę pracy	bezrobotni na 1 ofertę pracy	bezrobotni na 1 ofertę pracy	bezrobotni na 1 ofertę pracy
śląskie	8	8	8	9	7
świętokrzyskie	23	20	17	22	17
warmińsko-mazurskie	17	18	17	14	12
wielkopolskie	11	11	12	13	13
zachodniopomorskie	11	11	10	14	9

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

W województwie lubelskim w maju 2023 roku najwięcej osób na 1 ofertę pracy przypadało w powiecie hrubieszowskim - 93 osoby. Zauważalny jest jednak fakt, że w porównaniu do stycznia 2023 r. wartość ta zmalała o 23 osoby. Najmniej osób bezrobotnych zarejestrowanych w urzędzie na 1 ofertę pracy przypadało w powiecie tomaszowskim – 7 osób (spadek o 160 osób w porównaniu do stycznia 2023 r.).

Tabela 28. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych na 1 ofertę pracy w województwie lubelskim w 2023 roku.

Powiat	styczeń	luty	marzec	kwiecień	maj
	bezrobotni na 1 ofertę pracy	bezrobotni na 1 ofertę pracy	bezrobotni na 1 ofertę pracy	bezrobotni na 1 ofertę pracy	bezrobotni na 1 ofertę pracy
lubelskie	27	26	26	21	18
powiat bialski	15	20	14	19	13
powiat biłgorajski	25	50	39	22	29
powiat chełmski	168	194	143	94	51
powiat hrubieszowski	124	101	95	69	93
powiat janowski	39	53	43	30	32
powiat krasnostawski	61	93	36	92	78
powiat kraśnicki	33	46	42	34	33
powiat lubartowski	52	8	59	71	36
powiat lubelski	11	12	10	7	9
powiat łęczyński	51	10	10	9	9
powiat łukowski	14	22	32	21	15
powiat opolski	38	121	183	68	80
powiat parczewski	26	35	24	26	11
powiat puławski	24	28	20	14	11
powiat radzyński	173	93	35	23	16
powiat rycki	25	12	9	14	10
powiat świdnicki	47	20	21	16	8
powiat tomaszowski	167	107	94	7	7
powiat włodawski	119	36	75	60	54
powiat zamojski	122	86	162	57	72
powiat m. Biała Podlaska	16	21	14	24	19
powiat m. Chełm	18	17	31	27	26
powiat m. Lublin	16	28	18	18	16
powiat m. Zamość	19	19	28	13	10

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Jednym z wyznaczników dostosowania się społeczeństwa do zmian na rynku pracy jest wykorzystywanie nowości technologicznych w przedsiębiorstwach. W 2022 roku w Polsce 91,9% przedsiębiorstw wyposażało swoich pracowników w elektroniczne urządzenia przenośne – wzrost w stosunku do 2018 roku o 24,2 p.p. W Polsce najczęściej pracodawców wyposażało pracowników w urządzenia z dostępem do sieci Internet w województwie łódzkim, zaś najmniej w województwie świętokrzyskim.

Tabela 29. Liczba przedsiębiorstw wyposażających swoich pracowników w urządzenia przenośne (np. komputery przenośne, smartfony) pozwalające na mobilny dostęp do Internetu w latach 2018 – 2022 (%).

Województwo	wyposażające swoich pracowników w urządzenia przenośne (np. komputery przenośne, smartfony) pozwalające na mobilny dostęp do internetu				
	2018	2019	2020	2021	2022
Polska	67,7	76,2	78,3	78,6	91,9
dolnośląskie	71,2	82,0	80,1	77,5	91,1
kujawsko-pomorskie	68,2	76,9	81,1	82,9	89,7
lubelskie	61,6	69,9	69,1	73,1	90,8
lubuskie	67,4	79,7	77,9	80,6	92,4
łódzkie	61,7	74,1	78,9	77,7	97,0
małopolskie	67,9	75,2	77,2	78,4	93,7
mazowieckie	74,5	80,9	81,3	82,9	93,6
opolskie	64,9	72,8	76,6	76,6	91,9
podkarpackie	61,7	71,7	73,6	74,4	89,8
podlaskie	62,7	71,3	80,5	75,0	92,9
pomorskie	67,7	75,7	81,8	81,6	91,1
śląskie	69,2	78,2	80,2	79,7	90,3
świętokrzyskie	59,8	68,0	72,7	68,8	86,5
warmińsko-mazurskie	63,5	69,7	74,2	76,7	89,1
wielkopolskie	66,3	74,5	76,5	76,3	91,5
zachodniopomorskie	66,8	75,7	75,3	77,7	91,5

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Zmiany technologiczne ujawniają kompetencje lub ich brak wśród pracowników, mieszkańców oraz osób w rejestrach urzędów pracy. Fakt ten dostrzegają ich pracownicy wskazując, iż zauważalne jest, że osoby młode nie mają trudności w posługiwaniu się dostępnymi nowoczesnymi narzędziami informatyzacji. Osoby starsze nie przywiązują wagi do posiadania urządzeń komputerowych oraz do regularnego posługiwania się nimi.

„O ile chodzi o osoby młode, to mamy dość dobry kontakt właśnie w formie telefonicznej i e-mailowej, czy jakiejś innej, by na każdym etapie być w kontakcie z takimi osobami, (...) osoby starsze, tutaj już jest utrudnione, wyłuskanie kandydatów spełniających wymagania pracodawcy. W przypadku osób młodych, dzwoniemy, wysyłamy smsy, czy wysyłamy drogą e-mailową takie informacje, że jest taka możliwość i prosimy ewentualnie osoby zainteresowane o zgłoszenie się po skierowanie na rozmowę, czy kontakt z pracodawcami

bezpośrednio. Starsze osoby nie odczytały tej wiadomości, informacji albo miały problem albo nawet nie miały doładowanego telefonu.”

Respondent_3

Trudnością województwa lubelskiego mającą znaczący wpływ na mobilność zawodową mieszkańców jest m.in. fakt, iż wysoka liczba osób pozostaje w rejestrach urzędów pracy jako osoby bezrobotne, a mieszkańcy w wieku produkcyjnym często posiadają średnie zawodowe, podstawowe, gimnazjalne lub niepełne wykształcenie podstawowe. Wykształcenie osób zarejestrowanych w urzędach pracy jest również nieadekwatne do wymagań rynku pracy, dlatego brak jest specjalistów, którzy mogliby uzupełnić deficyty na rynku pracy. Pozytywnym jest jednak fakt, iż rośnie liczba osób podnoszących oraz zmieniających swoje kwalifikacje.

3. Zawodowa mobilność imigrantów

W Polsce polityka względem cudzoziemców określona jest przez Ustawę z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 519 ze zm.), Ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 735) oraz Ustawę z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 103). Przepisy prawa polskiego zapewniają cudzoziemcom następujące formy:

- podejmowanie pracy w Polsce przez obywateli UE/EOG i Szwajcarii - obywatele państw członkowskich Unii Europejskiej, Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Szwajcarii mogą podejmować zatrudnienie w Polsce bez konieczności posiadania zezwolenia na pracę;

- podejmowanie pracy w Polsce przez obywateli państw trzecich - aby obywatel państwa spoza Unii Europejskiej/ Europejskiego Obszaru Gospodarczego mógł legalnie pracować w Polsce musi spełnić takie warunki jak: posiadać dokument dopuszczający go do polskiego rynku pracy (zezwolenie na pracę, zezwolenie na pracę sezonową, oświadczenie o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi lub zezwolenie na pobyt czasowy i pracę), posiadać dokument pobytowy, z którym wiąże się uprawnienie do wykonywania, wykonywać pracę na warunkach zawartych w zezwoleniu lub oświadczeniu, wyłącznie na rzecz pracodawcy wskazanego w dokumencie, podpisać z pracodawcą odpowiednią umowę dotyczącą pracy.

- zezwolenia na pracę, które wydawane są przez wojewodę na wniosek pracodawcy. Cudzoziemiec musi sam ubiegać się o tytuł pobytowy, aby mógł wykonywać legalnie pracę w Polsce na podstawie zezwolenia na pracę (do 3 miesięcy jest możliwe wykonywanie pracy w ramach ruchu bezwizowego, jeśli dla danego państwa wprowadzono takie rozwiązanie);

- zezwolenia na pracę sezonową - pracodawca może starać się o zezwolenie na pracę sezonową zarówno dla cudzoziemca, który jest już w Polsce i posiada tytuł pobytowy umożliwiający wykonywanie pracy w Polsce, jak i dla cudzoziemca, który dopiero będzie ubiegał się o wjazd do Polski - na podstawie wizego w celu wykonywania pracy sezonowej, bądź w ramach ruchu bezwizowego w związku z pracą sezonową. Dla obywateli Armenii, Białorusi, Gruzji, Mołdawii i Ukrainy pracodawca może wystąpić z tzw. wnioskiem wielosezonowym - starosta dokonuje wpisu do ewidencji wniosku o wydanie zezwolenia na pracę sezonową na okresy nie dłuższe niż 9 miesięcy w ciągu roku kalendarzowego (w ciągu nie więcej niż 3 kolejnych lat kalendarzowych), o ile w okresie 5 lat poprzedzających dzień złożenia wniosku pracodawca ten co najmniej raz powierzył wykonywanie pracy cudzoziemcowi na podstawie zezwolenia na pracę sezonową;

- oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi - powierzenie pracy cudzoziemcowi na podstawie oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy jest procedurą uproszczoną, nazywaną także "procedurą oświadczeniową". Pozwala ona obywatelowi jednego z 5 państw: Republiki Armenii, Republiki Białorusi, Republiki Gruzji, Republiki Mołdawii i Ukrainy wykonywać pracę w Polsce przez 24 miesiące bez konieczności uzyskania zezwolenia na pracę, w zakresie, w jakim nie jest wydawane zezwolenie na pracę sezonową, czyli innym niż wskazane w rozporządzeniu. Warunkiem skorzystania z procedury uproszczonej jest uzyskanie przez pracodawcę wpisu oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi do ewidencji oświadczeń w powiatowym urzędzie pracy oraz posiadanie przez cudzoziemca dokumentu potwierdzającego tytuł pobytowy w RP, uprawniającego go do wykonywania pracy na terytorium RP;

- powiadomienie o powierzeniu wykonywania pracy obywatelowi Ukrainy - obywatele Ukrainy, którzy przybyli do Polski po 24 lutego 2022 r. w związku z wybuchem wojny w Ukrainie oraz pozostali Ukraińcy legalnie przebywający w Polsce mogą podjąć pracę u każdego pracodawcy w Polsce na podstawie powiadomienia o powierzeniu wykonywania pracy obywatelowi Ukrainy. Powiadomienie składa pracodawca lub jego pełnomocnik do powiatowego urzędu pracy właściwego ze względu na swoją siedzibę lub miejsce zamieszkania, w terminie 14 dni od podjęcia pracy przez cudzoziemca, za pomocą systemu teleinformatycznego praca.gov.pl;

- zezwolenie na pobyt czasowy i pracę - cudzoziemiec może w Polsce pracować również na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy i pracę (tzw. zezwolenie jednolite). Wniosek o takie zezwolenie składa do wojewody cudzoziemiec już przebywający legalnie na terytorium Polski, jeśli praca ma być wykonywana dłużej niż 3 miesiące;

- szkolenia z języka polskiego dla cudzoziemców - Starosta inicjuje, organizuje i finansuje z Funduszu Pracy szkolenia z języka polskiego dla bezrobotnych oraz poszukujących pracy cudzoziemców. Należność przysługująca instytucji szkoleniowej z tytułu organizacji szkolenia dla jednego cudzoziemca za jedno szkolenie nie może

przekroczyć 2 000 zł. W uzasadnionych przypadkach starosta może zwiększyć należność przysługującą instytucji szkoleniowej z tytułu organizacji szkolenia z języka polskiego branżowego dla jednego cudzoziemca za jedno szkolenie do wysokości 3 000 zł;

- finansowanie kosztów postępowania nostryfikacyjnego lub postępowania w sprawie potwierdzenia ukończenia studiów na określonym poziomie - Starosta, na wniosek bezrobotnego lub poszukującego pracy może sfinansować z Funduszu Pracy opłatę pobieraną za postępowanie nostryfikacyjne albo postępowanie w sprawie potwierdzenia ukończenia studiów na określonym poziomie;

Oprócz powyższego powiatowe urzędy pracy podpisują porozumienia z Polskim Centrum Pomocy Międzynarodowej. Porozumienia te mają zapewnić pomoc osobom, które posiadają barierę językową, a mają doświadczenie w zatrudnieniu, możliwość szkoleń oraz przekwalifikowania się, aby być atrakcyjnym dla regionalnego rynku pracy.

Ponadto respondenci biorący udział w badaniu wskazywali na niski poziom wiedzy społeczeństwa w zakresie działań oferowanych przez powiatowe urzędy pracy względem mobilności.

„W tym momencie kojarzy mi się porozumienie, które mamy z polskim centrum pomocy międzynarodowej z tym, że to jest bardziej przewidziane dla uchodźców z Ukrainy, gdzie mają możliwość w ramach porozumienia przeszkolenie się, zdobycie dodatkowych kwalifikacji, które umożliwią im funkcjonowanie na lokalnym rynku pracy”.

Respondent_1

„Na terenie województwa lubelskiego funkcjonują programy aktywizacyjne realizowane ze środków unijnych, choć w tej chwili jest trochę przestój. Również ze środków krajowych i w ramach [tych] środków są tego typu działania, które są strictly skierowane do studentów ostatnich lat lub absolwentów studiów. Tylko, że te programy są kierunkowane na rozwój osób z niepełnosprawnościami, natomiast są to tego typu programy aktywizacyjne, również właśnie z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego, w tym programy na rozwój przedsiębiorczości, czy planowane projekty z Funduszy Europejskich dla Lubelskiego. Pozwalają na uzyskanie kwalifikacji, odbycie stażu zawodowego albo rozpoczęcie działalności na terenie województwa lubelskiego, co bardzo często może wiązać się z tym, że uzyskają zatrudnienie na terenie województwa. I ta migracja nie będzie występowała, a więc nastąpi jej zmniejszenie”.

Respondent_5

„Urzędy pracy czy uczelnie organizują sobie same we własnym zakresie takie programy, one sobie pozyskują też na to środki”.

Respondent_6

„Wydaje mi się, że ten rynek wciąż się zmienia. Jest dosyć w tym momencie dynamiczny jest to spowodowane przede wszystkim zmianami - chodzi o inflację, o wojnę na Ukrainie”.

Respondent_1

„Chciałabym, żeby w miarę możliwości sytuacja się ustabilizowała, kwestie tych działań wojennych na Ukrainie się już też zakończyły, żeby osoby te, które chciałyby i mogłyby podjąć się pracy, żeby zostały na naszym rynku, a te, które gdzieś tam wiążą swoją przyszłość z powrotem na Ukrainę, żeby spokojnie mogli wrócić”.

Respondent_3

W 2022 roku w Polsce złożono 337 099 wniosków o udzielenie zezwolenia na pracę cudzoziemca, z czego 7 906 w województwie lubelskim, co daje 2,3% wszystkich wniosków w kraju. Najwięcej wniosków zostało złożonych w województwie mazowieckim (84 732), najmniej zaś w województwie świętokrzyskim (3 077). Zezwoleń, które zostały wydane w 2022 roku w Polsce było 365 490, zaś w województwie lubelskim 8 447 (co plasuje województwo lubelskie jako 12 spośród wszystkich województw). Liczba odmów wydania zezwoleń w województwie lubelskim wyniosła 130, co daje 2,6% odmów w całym kraju. Natomiast liczba umorzeń w Polsce w 2022 roku wyniosła łącznie 16 374, zaś w województwie lubelskim 254, co stanowi 1,6% wartości ogólnopolskiej. Uchyleń wydanych zezwoleń w województwie lubelskim wystosowano 3 835, co stanowi 4,8% ilości ogólnokrajowej. Łącznie Lubelski Urząd Wojewódzki w 2022 roku wydał 12 666 decyzji, co dało 12 miejsce spośród wszystkich województw w Polsce (2,7% wszystkich decyzji wydanych na terenie kraju).

Tabela 30. Wnioski o udzielenie zezwolenia na pracę cudzoziemca oraz liczba poszczególnych rozstrzygnięć w 2022 r.

Organ	wnioski	zezwozenie	odmowa wydania zezwolenia	umorzenie w trybie art. 105 § 1 kpa	umorzenie w trybie art. 105 § 2 kpa	uchylenie zezwolenia	Decyzje razem
dolnośląskie	17 316	17 380	111	105	811	1 456	19 863
kujawsko-pomorskie	26 642	25 118	598	154	148	11 789	37 807
lubelskie	7 906	8 447	130	34	220	3 835	12 666
lubuskie	8 966	12 654	435	113	829	3 374	17 405
łódzkie	33 380	38 028	143	40	1 044	62	39 317
małopolskie	30 320	31 433	231	143	2 972	16 139	50 918
mazowieckie	84 732	79 725	1 060	2 872	2 292	20 834	106 783
opolskie	7 985	8 651	101	2	160	3 053	11 967
podkarpackie	4 576	5 057	105	162	4	2 175	7 503
podlaskie	22 957	24 988	10	4	215	1 765	26 982
pomorskie	10 731	17 363	73	76	235	253	18 000
śląskie	34 712	33 061	483	173	1 095	7 808	42 620
świętokrzyskie	3 077	3 774	65	9	340	129	4 317

Organ	wnioski	zezwozenie	odmowa wydania zezwolenia	umorzenie w trybie art. 105 § 1 kpa	umorzenie w trybie art. 105 § 2 kpa	uchylenie zezwolenia	Decyzje razem
warmińsko-mazurskie	4 093	4 010	210	20	895	1 834	6 969
wielkopolskie	26 059	36 100	1 206	269	693	2 184	40 452
zachodniopomorskie	13 647	19 701	141	40	207	3 064	23 153
Razem	337 099	365 490	5 102	4 216	12 160	79 754	466 722

Źródło: Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

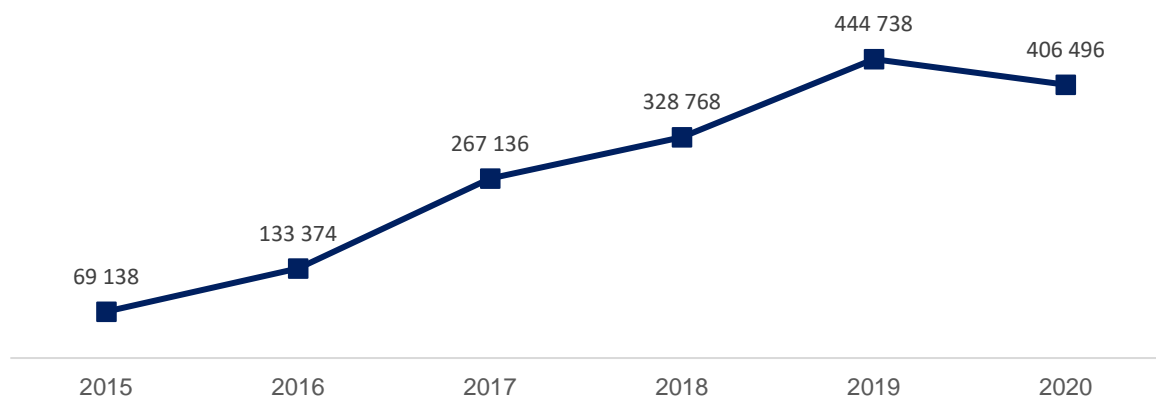
Respondenci zostali zapytani o to jak według nich zmienił się rynek pracy w związku z napływem pracowników z Ukrainy spowodowanym wybuchem wojny. Ekspertcy w swoich osądach są raczej przychylni zatrudnianiu cudzoziemców, jednak podkreślają, że napływ pracowników może pogorszyć sytuację polskich pracowników na rynku pracy.

„Pewnie więcej jest osób takich, które nie posiadają wielkich kwalifikacji, bo wiadomo głównie kobiety i osoby młode przyjechały więc wykonują takie prace typu sprzątanie, w gastronomii, w hotelarstwie. Widzi się w tych branżach mnóstwo pracujących z Ukrainy. Myślę, że w tych branżach mogło to w tym sensie pomóc, że firmy, które miały do tej pory problem ze znalezieniem pracowników, może teraz mają mniejszy, bo mają po prostu więcej kandydatów”.

Respondent_4

Analizując dane krajowe z lata 2015-2020 dotyczące liczby wniosków dotyczących udzielenia zgodny na pracę cudzoziemców, należy zwrócić uwagę, że wartość ta do momentu rozpoczęcia pandemii Covid-19 miała tendencję wzrostową – w 2019 r. złożono o 375,6 tys. wniosków więcej niż miało to miejsce w roku 2015 (z 69 138 do 444 738 złożonych wniosków). Wprowadzenie lockdownów, które zatrzymały na jakiś czas niektóre gałęzie gospodarki wpłynęło na nieznaczny spadek liczby wniosków w roku 2020 – o 38,2 tys. (406 496 złożonych wniosków).

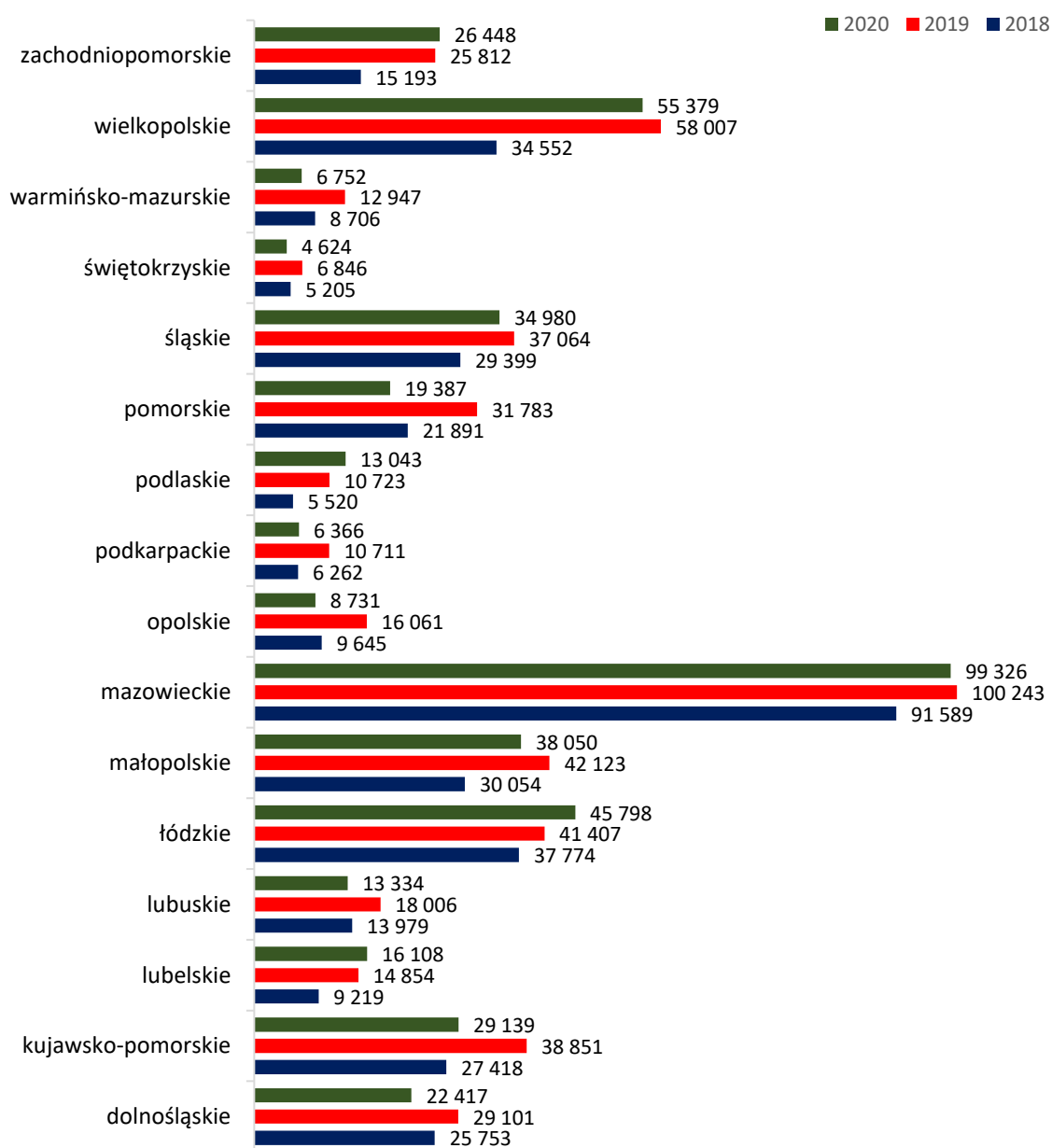
Wykres 1. Liczba wniosków o udzielenie zezwolenia na pracę złożonych w okresie 2015-2020 w Polsce.

Źródło: Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Województwo lubelskie w 2018 roku otrzymało 9 219 wniosków o wydane zezwolenia na pracę – stanowiło to 11 wynik w kraju. W 2019 roku liczba wniosków wzrosła o 5 635, czyli o 61,1% w porównaniu do poprzedniego roku, by w 2020 osiągnąć wartość 16 108, czyli o 8,4% więcej w odniesieniu do 2019 roku. Na przestrzeni badanych lat województwo lubelskie jest jednym z województw, które ma mniejszy przepływ migrantów niż pozostałe województwa. Najwięcej wniosków dotyczących zatrudnienia cudzoziemców w 2020 roku zostało złożonych w województwie mazowieckim oraz wielkopolskim. Wojna w Ukrainie wybuchła 24 lutego 2022 roku, lecz jest bardzo prawdopodobne, że to właśnie działania przedwojenne w Ukrainie oraz trwająca wojna w Syrii zmusiły cudzoziemców do tak liczego opuszczenia swoich ojczyzn.

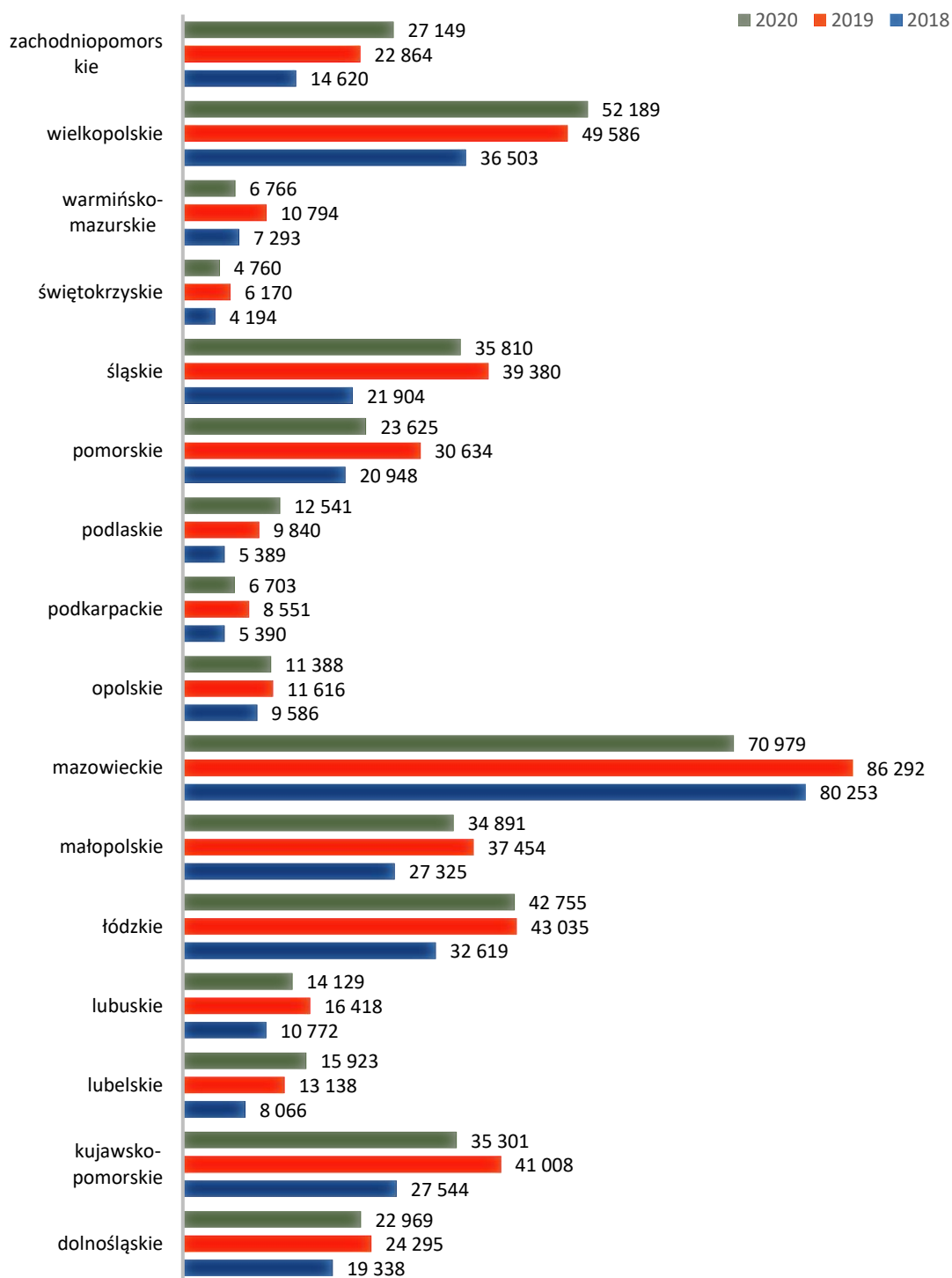
Wykres 2. Liczba wniosków złożona w latach 2018-2020 w Polsce.

Źródło: Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

W latach 2018-2020 największa liczba zezwoleń na pracę dla cudzoziemców wydana została w województwie mazowieckim oraz wielkopolskim. W województwie lubelskim w 2018 roku wydano 8 066 zezwoleń, co było 12 wynikiem w kraju. W 2019 roku liczba zezwoleń wzrosła do 13 138, a w roku 2020 osiągnęła wartość 15 923.

Wykres 3. Liczba zezwoleń złożona w latach 2018-2020 w Polsce.

Źródło: Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Uwzględniając wiek cudzoziemców, dla których zostały wydane zezwolenia na pracę w 2022 roku należy stwierdzić, że najliczniejszą grupę stanowiły osoby w przedziale wiekowym pomiędzy 24 a 34 rokiem życia oraz 35 a 44 rokiem. Najmniej zezwoleń otrzymały osoby w wieku powyżej 64 lat (co jest zrozumiałe ze względu na osiągnięcie w Polsce wieku emerytalnego). Łącznie liczba otrzymanych zezwoleń wyniosła 365 490, z czego 62 765 otrzymały kobiety, co daje 17,2% wszystkich zezwoleń. W 2021 roku również najliczniejszą grupę stanowiły osoby w przedziale wiekowym 24-34 lata (169 862) oraz 35-44 lata (148 646). Zapewniło to na rynku pracy znaczącą liczbę pracowników będących na początku kariery zawodowej. Najmniej zezwoleń otrzymały analogicznie do 2022 roku osoby w wieku powyżej 64 lat. Łącznie liczba otrzymanych zezwoleń wyniosła 504 172, z czego 124 524 otrzymały kobiety, co daje 24,7% wszystkich zezwoleń.

Tabela 31. Liczba zezwoleń na pracę cudzoziemców wydanych w Polsce w 2022 i 2021 roku według wieku i płci cudzoziemca.

wiek	2022 rok			2021 rok		
	kobieta	mężczyzna	razem	kobieta	mężczyzna	razem
poniżej 25 lat	9 976	47 953	57 929	22 127	54 719	76 846
25-34	22 202	121 597	143 799	34 604	135 258	169 862
35-44	18 758	90 765	109 523	34 762	113 884	148 646
45-54	9 563	35 640	45 203	25 671	61 670	87 341
55-59	1 609	5 043	6 652	5 274	10 740	16 014
60-64	516	1 441	1 957	1 674	2 909	4 583
powyżej 64 lat	141	286	427	412	468	880
Razem	62 765	30 2725	365 490	124 524	379 648	504 172

Źródło: Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Wyróżnić należy kilka typów zezwoleń na pracę (A,B,C,D,E). Procedury i kryteria wydawania tych zezwoleń różnią się od siebie w zależności od danego typu zezwolenia.

Typ A - dotyczy cudzoziemca wykonującego pracę na podstawie umowy z podmiotem, którego siedziba znajduje się na terenie RP. Niezależnie od sytuacji na rynku pracy wymagane jest, aby zagraniczny pracownik otrzymywał wynagrodzenie nie niższe niż płace pracowników lokalnych na porównywalnym stanowisku. Zezwolenie typu A wydawane jest na okres do 3 lat, jednak okres ten może być skrócony, według kryteriów określonych w lokalnych uregulowaniach, tj. w tzw. kryteriach wojewódzkich, wydawanych przez wojewodę.

Typ B - dotyczy cudzoziemca wykonującego pracę polegającą na pełnieniu funkcji w zarządzie osoby prawnej wpisanej do rejestru przedsiębiorców. Zezwolenie typu B wydawane jest na standardowy okres (do 3 lat), ale członkowie zarządów przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 25 osób mogą starać się o wydanie zezwolenia na okres do 5 lat.

Typ C - dotyczy cudzoziemca wykonującego pracę u pracodawcy zagranicznego, delegowanego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do oddziału lub zakładu podmiotu zagranicznego albo podmiotu powiązanego z tym pracodawcą zagranicznym, na okres przekraczający 30 dni w roku kalendarzowym.

Typ D - dotyczy cudzoziemca wykonującego pracę u pracodawcy zagranicznego, nieposiadającego oddziału, zakładu lub innej formy zorganizowanej działalności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, delegowanego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu realizacji usługi o charakterze tymczasowym i okazjonalnym (usługa eksportowa). W przypadku usług eksportowych wnioskodawca musi dostarczyć szczegółowe informacje na temat umowy.

Typ E - dotyczy cudzoziemca wykonującego pracę u pracodawcy zagranicznego, delegowanego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na okres przekraczający 30 dni w ciągu kolejnych 6 miesięcy w innym celu, niż wskazany przy zezwoleniach typu B, C i D.

Największy odsetek zezwoleń zarówno w Polsce, jak i w województwie lubelskim dotyczył zezwoleń typu A, czyli zatrudnienia u podmiotu, który prowadzi działalność na terenie Polski. W skali kraju zezwolenia te wyniosły 96,8%, a w województwie lubelskim nieco mniej niż średnia krajowa – 93,4%. W 2022 roku pośród wszystkich województw lubelskie było na 13 miejscu pod względem ich ilości. W województwie lubelskim, podobnie jak w lubuskim oraz podlaskim, nie zostało wydane żadne zezwolenie na pracę cudzoziemca typu E. W województwie lubelskim, jako jednym z regionów o największej liczbie zezwoleń, wydano 514 pozwoleń typu C dla cudzoziemców wykonujących pracę u pracodawcy zagranicznego. Zezwolenia typu C w województwie lubelskim stanowiły w 2022 roku 6,1% spośród wszystkich typów w województwie oraz 9,3% spośród wydanych w Polsce. Informacje o wszystkich typach zezwoleń zaprezentowano w tabeli 32.

Tabela 32. Liczba zezwoleń na pracę cudzoziemca wydanych w 2022 i 2021 roku według województwa i typu zezwolenia.

Województwo	2022						2021					
	A	B	C	D	E	razem	A	B	C	D	E	razem
dolnośląskie	16 462	168	275	310	165	17 380	25 836	117	383	272	54	26 662
kujawsko-pomorskie	24 466	29	376	0	247	25 118	39 281	36	944	9	678	40 948
lubelskie	7 892	8	514	33	0	8 447	16 088	17	286	7	1	16 399
lubuskie	12 603	36	2	13	0	12 654	14 142	22	4	14	17	14 199
łódzkie	33 596	43	533	6	3 850	38 028	49 476	75	648	0	3 003	53 202
małopolskie	30 867	120	311	121	14	31 433	39 624	105	2 850	408	7	42 994
mazowieckie	76 958	253	2 274	231	9	79 725	102 280	437	1 878	237	11	104 843
opolskie	8 590	14	45	1	1	8 651	13 851	8	12	23	0	13 894
podkarpackie	4 944	26	44	0	43	5 057	7 797	15	9	1	23	7 845
podlaskie	24 648	18	291	31	0	24 988	21 308	15	351	76	0	21 750
pomorskie	16 957	119	257	0	30	17 363	21 339	106	231	0	16	21 692
śląskie	32 723	75	169	82	12	33 061	48 420	106	61	145	4	48 736
świętokrzyskie	3 558	3	209	0	4	3 774	4 922	1	4	0	4	4 931
warmińsko-mazurskie	3 986	14	2	0	8	4 010	6 596	2	0	0	4	6 602
wielkopolskie	35 930	63	35	11	61	36 100	57 582	65	141	3	87	57 878
zachodniopomorskie	19 436	41	218	0	6	19 701	20 957	39	591	7	3	21 597
Razem	353 616	1 030	5 555	839	4 450	365 490	489 499	1 166	8 393	1 202	3 912	504 172

Źródło: Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Analizując liczbę zezwoleń na pracę cudzoziemców wydanych w 2022 r. wg sekcji PKD w Polsce, najwięcej, ponieważ 26,7% zezwoleń zostało wydanych dla przetwórstwa przemysłowego oraz działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej. Najmniej, bo jedynie dwa zezwolenia wydano dla działalności z zakresu organizacji i zespołów eksterytorialnych oraz 11 dla PKD odpowiadającemu administracji publicznej i obronie narodowej. W 2021 roku największy odsetek zezwoleń na pracę cudzoziemca wg sekcji PKD w Polsce (23,4%) dotyczył, podobnie jak w 2022 roku, przetwórstwa przemysłowego. Na drugim miejscu pod względem ilości zezwoleń znalazła się branża budownictwo (21,9%) oraz działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierającej (21,2%). Najmniej, ponieważ 1 zezwolenia, wydano dla działalności z zakresu organizacji i zespołów eksterytorialnych.

Tabela 33. Liczba zezwoleń na pracę cudzoziemca wydanych w 2022 i 2021 roku wg Sekcji PKD w Polsce.

sekcja PKD	2022		2021	
	razem	%	razem	%
Przetwórstwo przemysłowe	97 475	26,7%	118 074	23,4%
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	77 238	21,1%	107 106	21,2%
Budownictwo	71 032	19,4%	110 233	21,9%
Transport i gospodarka magazynowa	70 190	19,2%	105 435	20,9%
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	17 070	4,7%	15 823	3,1%
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	9 265	2,5%	13 260	2,6%
Informacja i komunikacja	8 748	2,4%	5 750	1,1%
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	3 532	1%	5 853	1,2%
Pozostała działalność usługowa	3 200	0,9%	6 343	1,3%
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2 810	0,8%	5 264	1,0%
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1 407	0,4%	4 509	0,9%
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	600	0,2%	1 385	0,3%
Edukacja	758	0,2%	806	0,2%
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	594	0,2%	2 174	0,4%
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	689	0,2%	919	0,2%
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	503	0,1%	438	0,1%
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	267	0,1%	625	0,1%
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	11	0%	16	0%
Górnictwo i wydobywanie	31	0%	117	0%
Organizacje i zespoły eksterytorialne	2	0%	1	0%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	68	0%	41	0%
Suma końcowa	365 490	100%	504172	100%

Źródło: Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Wykres 4. Liczba zezwoleń na pracę cudzoziemca wydanych w 2020 r. według sekcji PKD w Polsce.

Źródło: Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Biorąc pod uwagę okres ważności zezwolenia i rodzaju umowy o pracę, w województwie lubelskim największa liczba wydanych zezwoleń dotyczyła zatrudnienia w ramach umowy o pracę (11 025), co stanowiło 56,2% zezwoleń. Najmniej zezwoleń, ponieważ 0,1% dotyczyło umów o dzieło. Biorąc pod uwagę czas trwania umów o pracę i umów zlecenia najwięcej dotyczyło zezwoleń na okres od 6 do 12 miesięcy (98,7%), najmniej dotyczyło umów zlecenia poniżej 3 miesięcy (14 zezwoleń). Zezwolenie na pracę powyżej 24 miesięcy otrzymało 4 985 osób, w tym 1 220 na umowę zlecenia.

W 2021 roku uwzględniając okres ważności zezwolenia i rodzaj umowy o pracę, należy stwierdzić, że największa liczba zezwoleń w województwie lubelskim dotyczyła zatrudnienia w ramach umowy o pracę (16 140), co dało 59% zezwoleń. Analizując czas trwania umów najmniej zezwoleń, tożsamo do 2022 roku, dotyczyło umów o dzieło (0,1%). Najwięcej umów o pracę i umów zlecenie dotyczyło zezwoleń na okres od 6-12 miesięcy (99,5%), najmniej zgody poniżej 3 miesięcy (25 zezwoleń). Zezwolenie na pracę powyżej 24 miesięcy otrzymało 3 817 osób, w tym 807 na umowę zlecenia, co jest mniejszą wartością niż w 2022 roku o 23,4%.

Tabela 34. Liczba zezwoleń na pracę cudzoziemca wydanych w 2022 i 2021 roku wg okresu ważności zezwolenia i rodzaju umowy w województwie lubelskim.

okres ważności zezwolenia	2022 rok					2021 rok				
	umowa o pracę	umowa zlecenie	umowa o dzieło	inne	razem	umowa o pracę	umowa zlecenie	umowa o dzieło	inne	razem
łączna liczba zezwoleń	11 025	8 379	18	197	19 619	16 140	11 067	39	132	27 378
poniżej 3 miesięcy	11	3	0	2	16	14	7	0	4	25
od 3 do 6 miesięcy	30	22	0	4	56	23	53	0	1	77
powyżej 6 do 12 miesięcy	5 497	5 427	18	128	11 070	10 023	7 955	38	57	18 073
powyżej 12 miesięcy do 24 miesięcy	1 775	1 707	0	10	3 492	3 093	2 245	0	48	5 386
powyżej 24 miesięcy	3 712	1 220	0	53	4 985	2 987	807	1	22	3 817

Źródło: Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Z doświadczeń pracowników powiatowych urzędów pracy wynika, że migranci to najczęściej osoby w wieku produkcyjnym, do około 40 roku życia, które posiadają doświadczenie zawodowe zdobyte na rodzimym rynku pracy.

„Najczęściej są to osoby do 40 roku życia, które mają już swoją ścieżkę zawodową, jakieś doświadczenie zawodowe i mają możliwość wyjazdu ze względu na lepszą ofertę finansową, ewentualnie możliwość właśnie takiego rozwoju swoich kwalifikacji. Takie osoby mają możliwość aplikowania na jakieś wyższe stanowisko z dotychczasowym doświadczeniem, które już posiadają.”

Respondent_1

W województwie lubelskim w 2022 roku najwięcej zezwoleń zostało wydanych dla

pracowników przemysłowych (7 144), z czego 4 449 wydanych zostało dla zawodu robotnicy budowlani, w wyszczególnieniu robotników budowlanych stanu surowego (3 337) oraz prac wykończeniowych (634 zezwolenia). Drugą grupą zawodową, w której wydano najwięcej zezwoleń stanowili pracownicy wykonujący prace proste (3 283 zezwolenia) oraz proste prace w przemyśle (1 214 zezwoleń). Zdecydowanie najmniej liczną grupą zawodową wśród cudzoziemców, która w 2022 roku otrzymała zezwolenia na pracę byli przedstawiciele władz publicznych (73 zezwolenia), wśród nich 1 zezwolenie w zawodzie kierownika do spraw innych typów usług oraz 2 zezwolenia jako pracownik ds. technologii informatycznej i teleinformatycznej. Wśród cudzoziemców chcących podejmować zatrudnienie w Polsce zdecydowanie największą grupę stanowią pracownicy wykonujący proste prace fizyczne.

W 2021 roku zawody w których wydano najwięcej pozwoleń to: operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń (10 981) w tym zezwolenia wydane dla kierowców samochodów ciężarowych w ilości 8 714 oraz samochodów osobowych i dostawczych – 1 673. Drugą najliczniejszą grupą zawodową otrzymująca zezwolenia w województwie lubelskim są robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (9 858) w tym: robotnicy budowlani stanu surowego (5 296), murarze (2 293) oraz betoniarze (1 867). Najmniejsza liczba zezwoleń (po 1 sztuce) wydano dla zawodów: operator urządzeń do rejestracji i transmisji dźwięku i obrazu, technik wsparcia informatycznego i technicznego, fotograf, tancerz, operator urządzeń do spalania odpadów, uzdatniania wody, kierownik biura, pośrednik handlowy, literat, inżynier elektronik, nauczyciel kształcenia ustawicznego. W 2021 roku – podobnie do 2022 najwięcej zezwoleń dotyczyło zawodów niższego szczebla oraz robotników fizycznych.

Tabela 35. Liczba zezwoleń na pracę cudzoziemców wydanych w 2022 i 2021 roku wg grup zawodowych w województwie lubelskim.

Grupy zawodowe	Liczba zezwoleń	
	2022	2021
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	7 140	10 981
Pracownicy biurowi	325	865
Pracownicy usług i sprzedawcy	765	537
Pracownicy wykonujący prace proste	3 283	3 909
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	73	87
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	7 144	9 858
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	343	519
Specjaliści	325	294
Technicy i średni personel	221	328
Razem	19 619	27 378

Źródło: Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

W 2022 roku w województwie lubelskim największa liczba zezwoleń na pracę dla cudzoziemców w Polsce była wydana obywatelom narodowości ukraińskiej (23%),

narodowości białoruskiej (20,5%), uzbekistańskiej (9,9%) oraz indyjskiej (8,5%). W 2022 roku łącznie wydano blisko 20 tysięcy zezwoleń – dla porównania w roku 2021 wydano ich 27 378, czyli o ponad 7 tysięcy więcej niż w 2022. Zauważalna jest wyraźna tendencja spadkowa. Analogicznie do 2022 roku, w 2021 roku w województwie lubelskim największa liczba cudzoziemców, którzy przybyli do Polski była narodowości ukraińskiej (52,2%) oraz białoruskiej (26,8%).

Tabela 36. Najliczniej reprezentowane państwa w 2022 r. pod względem wydanych zezwoleń na pracę w województwie lubelskim.

Kraj	Liczba
Ukraina	4 518
Białoruś	4 022
Uzbekistan	1 937
Indie	1 670
Turcja	955
Nepal	803
Kazachstan	784
Filipiny	735
Indonezja	576
Bangladesz	461
Kirgistan	436
Azerbejdżan	337
Tadżykistan	332
Turkmenistan	276
Rosja	217
Pakistan	203
Gruzja	113
Kolumbia	111
Wietnam	94
Mołdawia	80

Źródło: Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Liczba obywateli Ukrainy pracujących w Polsce na podstawie wydanych zezwoleń w latach 2018-2020 roku była na zbliżonym poziomie – w 2018 roku 240 561, w 2019 - 335 540, a w 2020 roku 306 426. Najliczniejsza grupa cudzoziemców zatrudniana w 2020 roku w oparciu o zezwolenia na pracę to właśnie obywatele Ukrainy – w sumie 72,7% ogółu wydanych zezwoleń. Należy jednak pamiętać, że po znacznym wzroście w 2019 roku (o 39 p.p. w stosunku do roku 2018) w 2020 roku nastąpił niewielki spadek liczby wydawanych zezwoleń (o około 9%). Obywatele Białorusi w 2019 roku chętniej podejmowali pracę w Polsce – wzrost w stosunku do roku 2018 o 41 p.p. i dalszy w 2020 roku o 3 p.p. w stosunku do 2019 roku. Inna sytuacja dotyczyła obywateli Nepalu, w przypadku których odnotowano spadek w stosunku do roku poprzedzającego - zarówno w 2019 roku (o 54 p.p.), jak i 2020 roku (o 37 p.p.). Spadki w 2020 roku dotyczyły również liczby obywateli Mołdawii, Bangladeszu,

Uzbekistanu i Azerbejdżanu. Wzrost natomiast dotyczył obywateli Indii, Gruzji oraz Filipin.

Tabela 37. Zezwolenia na pracę według narodowości w województwie lubelskim w 2018, 2019 i 2020 r.

Obywatelstwo	2018	2019	2020	Razem
Ukraina	240 561	335 540	306 426	882 527
Białoruś	19 324	27 207	27 942	74 473
Nepal	20 055	9 236	5 859	35 150
Indie	8 427	8 117	8 517	25 061
Mołdawia	6 126	8 474	7 928	22 528
Bangladesz	8 394	7 081	4 006	19 481
Gruzja	2 775	7 588	8 559	18 922
Filipiny	2 074	6 554	7 779	16 407
Uzbekistan	2 667	6 379	6 015	15 061
Azerbejdżan	3 312	3 219	2 271	8 802
Pozostałe	17 981	31 511	36 309	85 801
Suma końcowa	331 696	450 906	421 611	1 204 213

Źródło: Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Liczba powiadomień o powierzeniu pracy obywatelom Ukrainy do końca maja 2023 w województwie lubelskim wyniosła 28 889. Największy ich odsetek złożony został w Miejskim Urzędzie Pracy w Lublinie (8 963 powiadomienia, co daje 31% ogółu), następnie w PUP w Białej Podlaskiej (10,1% z ogółu) oraz PUP w Chełmie (2 927 powiadomienia, prawie 10% ogółu). Najmniejsza liczba powiadomień zarejestrowana została w PUP w Janowie Lubelskim (71 powiadomień).

Tabela 38. Powiadomienia o powierzeniu pracy obywatelom Ukrainy według urzędów pracy w województwie lubelskim (do końca maja 2023).

Nazwa urzędu	Liczba powiadomień	% z ogółem
Podsumowanie	28 889	100,00%
Miejski Urząd Pracy w Lublinie	8 963	31,03%
Powiatowy Urząd Pracy w Białej Podlaskiej	2 927	10,13%
Powiatowy Urząd Pracy w Chełmie	2 886	9,99%
Powiatowy Urząd Pracy w Opolu Lubelskim	2 003	6,93%
Powiatowy Urząd Pracy w Biłgoraju	1 664	5,76%
Powiatowy Urząd Pracy w Parczewie	1 414	4,89%
Powiatowy Urząd Pracy w Lubartowie	1 331	4,61%
Powiatowy Urząd Pracy w Lublinie	1 188	4,11%
Powiatowy Urząd Pracy w Puławach	949	3,28%
Powiatowy Urząd Pracy w Kraśniku	921	3,19%
Powiatowy Urząd Pracy w Łukowie	749	2,59%
Powiatowy Urząd Pracy w Zamościu	724	2,51%
Powiatowy Urząd Pracy w Krasnymstawie	607	2,10%

Nazwa urzędu	Liczba powiadomień	% z ogółem
Powiatowy Urząd Pracy w Świdniku	596	2,06%
Powiatowy Urząd Pracy w Hrubieszowie	532	1,84%
Powiatowy Urząd Pracy w Tomaszowie Lubelskim	430	1,49%
Powiatowy Urząd Pracy w Łęcznej	343	1,19%
Powiatowy Urząd Pracy w Rykach	274	0,95%
Powiatowy Urząd Pracy we Włodawie	181	0,63%
Powiatowy Urząd Pracy w Radzynie Podlaskim	136	0,47%
Powiatowy Urząd Pracy w Janowie Lubelskim	71	0,25%

Źródło: Opracowanie Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie.

W pierwszym kwartale 2022 roku, kiedy zaczęła się wojna w Ukrainie w województwie lubelskim zostało zgłoszonych 805 powiadomień o powierzeniu pracy obywatelom Ukrainy. Najwięcej powiadomień dotyczyło pracy w magazynie – 145 (z tego 141 kobiet). Następnie były to prace związane z konserwacją owoców (7,3%) oraz pozostałe prace związane z uprawą owoców i warzyw (6,2%). W każdym z wymienionych zawodów zgłoszenia w dużej mierze dotyczyły kobiet. Przewaga mężczyzn dotyczyła zawodów związanych z transportem drogowym towarów (25 powiadomień) oraz z wykonywaniem robót budowlanych (20 powiadomień).

Tabela 39. Najczęściej występujące powiadomienia o powierzeniu pracy obywatelom Ukrainy w I kwartale 2022 roku według PKD prowadzonej działalności i na płci pracownika w województwie lubelskim.

Rodzaj działalności	Rodzaj działalności	Liczba powiadomień	% z ogółem	z tego kobiet	% kobiet
Podsumowanie		805	100,00%	615	76,40%
5210B	Magazynowanie i przechowywanie pozostałych towarów	145	18,01%	141	97,24%
1039Z	Pozostałe przetwarzanie i konserwowanie owoców i warzyw	59	7,33%	50	84,75%
0113Z	Uprawa warzyw, włączając melony oraz uprawa roślin korzeniowych i roślin bulwiastych	50	6,21%	43	86,00%
4941Z	Transport drogowy towarów	25	3,11%	3	12,00%
4631Z	Sprzedaż hurtowa owoców i warzyw	24	2,98%	23	95,83%

Źródło: Opracowanie Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie.

W IV kwartale 2022 roku odnotowany został znaczny wzrost liczby powiadomień o zatrudnieniu obywateli Ukrainy. Liczba powiadomień wyniosła łącznie 4 804.

Podobnie do I kwartału, w IV liczba zgłoszeń najczęściej dotyczyła magazynowania i upraw warzyw oraz przetwarzania i konserwowania warzyw i owoców, z dużą przewagą zatrudnienia w tych branżach kobiet. Transport drogowy dotyczył natomiast głównie zatrudnienia mężczyzn.

Tabela 40. Najczęściej występujące powiadomienia o powierzeniu pracy obywatelom Ukrainy w IV kwartale 2022 roku według PKD prowadzonej działalności i płci pracownika w województwie lubelskim.

Rodzaj działalności	Rodzaj działalności	Liczba powiadomień	% z ogółem	z tego kobiet	% kobiet
Podsumowanie		4 804	100,00%	3 039	63,26%
5210B	Magazynowanie i przechowywanie pozostałych towarów	301	6,27%	200	66,45%
0113Z	Uprawa warzyw, włączając melony oraz uprawa roślin korzeniowych i roślin bulwiastych	255	5,31%	207	81,18%
1039Z	Pozostałe przetwarzanie i konserwowanie owoców i warzyw	209	4,35%	167	79,90%
4941Z	Transport drogowy towarów	191	3,98%	11	5,76%
8292Z	Działalność związana z pakowaniem	171	3,56%	119	69,59%

Źródło: Opracowanie Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie.

W I kwartale 2023 roku odnotowano zmniejszenie liczby powiadomień dotyczących zatrudnienia obywateli Ukrainy. W zakresie branży niewiele uległo zmianie, gdyż zmieniła się tylko liczba zgłoszeń w poszczególnych branżach, wymienianych z racji I i IV kwartału 2022 roku, a mianowicie branża związana z uprawą warzyw, transport drogowy towarów, sprzedaż hurtowa oraz działalność związana z pakowaniem.

Tabela 41. Najczęściej występujące powiadomienia o powierzeniu pracy obywatelom Ukrainy w I kwartale 2023 roku według PKD prowadzonej działalności i płci pracownika w województwie lubelskim.

Rodzaj działalności	Rodzaj działalności	Liczba powiadomień	% z ogółem	z tego kobiet	% kobiet
Podsumowanie całkowite		4 459	100,00%	2 524	56,60%
0113Z	Uprawa warzyw, włączając melony oraz uprawa roślin korzeniowych i roślin bulwiastych	331	7,42%	268	80,97%
4941Z	Transport drogowy towarów	262	5,88%	10	3,82%
4690Z	Sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana	207	4,64%	107	51,69%
1039Z	Pozostałe przetwarzanie i konserwowanie owoców i warzyw	189	4,24%	154	81,48%
8292Z	Działalność związana z pakowaniem	183	4,10%	125	68,31%

Źródło: Opracowanie Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie.

Do ograniczeń w zakresie monitorowania mobilności należy m.in. brak informacji o przebiegu kariery osób, które skorzystały z podniesienia kwalifikacji zawodowych, by móc skorzystać z zatrudnienia. Respondenci biorący udział w badaniu zaproponowali, by wyrejestrowanie bezrobotnych odbywało się na mocy okazanej umowy, a nie na własne zgłoszenie. Taka czynność pozwalałaby określić rodzaj pracodawcy oraz stanowiska, na które zatrudniony byłby cudzoziemiec. Zauważalna jest także bariera pozaprzedsiębiorstwa związana ze stopniem posługiwania się przez osoby zarejestrowane w urzędzie pracy urządzeniami elektronicznymi i cyfrowymi. O ile osoby młode porozumiewają się z urzędami za pomocą e-mail bądź SMSów, tak osoby starsze nie korzystają często z takich możliwości.

„Osoby, które są u nas, później się przekwalifikowały, wracają do firm, które później nie dają nam jakiejś informacji zwrotnej. Czy ta osoba sobie radzi, czy faktycznie wystarczające były te kwalifikacje, które tutaj u nas nabyła”.

Respondent_1

„Ewentualnie prowadzi też bardziej doradca zawodowy, może takie informacje posiadać [o] swoich klientach, którzy do jakiego województwa wyjeżdżają w poszukiwaniu pracy. Dużo też osób wyjeżdża za granicę, ale oni raczej nam deklarują. Nie do końca też umowy dostarczają, ale to jest pracodawca zagraniczny i też do końca nie wiemy, czym taka osoba się zajmuje. Tylko ewentualne miejsce wykonywania tej pracy za granicą bardziej jest znane”.

Respondent_2

4. Dotychczasowe ujęcia analityczne rodzajów mobilności

Proces migracji oraz mobilności przestrzennej jest zauważalny od wielu lat, w Polsce szczególnie od 2004 roku, kiedy Polska stała się członkiem Unii Europejskiej. To wydarzenie spowodowało, iż przed wieloma mieszkańcami kraju zaistniały nowe możliwości podjęcia pracy poza granicami Polski bez zbędnych i przedłużających się formalności. Polska jako kraj będący wschodnią granicą Unii Europejskiej stała się atrakcyjna dla migrantów ze wschodu (Ukraina, Białoruś). Szczególnie znaczenie w napływie imigrantów (nie tylko do stolicy Polski, ale przede wszystkim województw ze ściany wschodniej – między innymi dla województwa lubelskiego) miał atak wojenny Rosji na tereny Ukrainy z 24 lutego 2022 roku.

Z badania przeprowadzonego w 2023 roku przez portal pracuj.pl wynika, że 41% badanych obecnie szuka pracy lub w najbliższym czasie planuje ją zmienić. 57% osób deklaruje, że powodem poszukiwania pracy jest chęć wyższych zarobków. Ponad połowa Polaków pomimo zakończenia pandemii COVID-19 zwraca uwagę na to, czy pracodawca umożliwi pracę zdalną, bądź hybrydową. Około 40% badanych uważa, że płace proponowane przez pracodawców w zamieszczanych ofertach zmniejszyły się. Niemal połowa badanych deklaruje, iż liczba ofert pracy w ich zawodzie i specjalizacji jest mniejsza niż w 2022 roku, a aż 84% respondentów była otwarta na otrzymanie ciekawej oferty pracy w najbliższym czasie³.

Dokąd najczęściej migrują Polacy wewnątrzpaństwowo? Jakie są determinanty motywujące do zmiany miejsca pracy oraz życia? Otóż, Michał Taracha i Krzysztof Mirowski w artykule z 2022 roku „Polityki rynku pracy i inne determinanty elastyczności zatrudnienia” dowiedli, że im wyższy jest dochód gospodarstwa domowego, tym jest mniejsze prawdopodobieństwo zmian miejsc pracy w ciągu życia wśród osób w wieku 50 lat i więcej⁴.

Najczęstszymi kierunkami migracji mieszkańców województwa lubelskiego są aglomeracje i tereny wysoko rozwinięte, na terenach których pracodawcy muszą wyróżniać się konkurencyjnością, aby pozyskać wykwalifikowanych pracowników. Najczęściej kierunkami migracji przestrzennych są takie województwa jak: mazowieckie, małopolskie, pomorskie, dolnośląskie i śląskie.

Grażyna Węgrzyn w opracowaniu z 2006 roku „Mobilność zawodowa a sytuacja na rynku pracy” udowodniła, że kraje, w których w kształceniu ustawicznym uczestniczyła znaczna część osób, w tym także tych o niskich kwalifikacjach, charakteryzują się categorycznie lepszą sytuacją na rynku pracy. Zawdzięcza się ten fakt większej mobilności zawodowej ludności - pracownicy i bezrobotni mogą łatwiej zmieniać zawód, dostosowując się do zmieniających się potrzeb rynku pracy⁵.

³ [Poszukują mimo kryzysu - mobilność zawodowa Polaków w 2023 roku](#) [dostęp: 18.06.2023 r.].

⁴ [Polityki rynku pracy i inne determinanty](#) [dostęp: 18.06.2023 r.].

⁵ G. Węgrzyn, „Mobilność zawodowa a sytuacja na rynku pracy”, Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, Nr 276, 2016.

Według komunikatu z badań CBOS „Mobilność i preferencje migracyjne Polaków” wynika, że Polacy nie charakteryzują się dużą mobilnością przestrzenną. Większość osób mieszka w miejscowościach, z których pochodzi, lub w których spędziła całe dorosłe życie. Pozostali w większości przeprowadzali się do innych miejscowości w granicach województwa, najczęściej nie dalej niż 50 km od wcześniejszego miejsca zamieszkania. Jednym z najczęstszych powodów migracji były względy mieszkaniowe. Nieco ponad jedna czwarta migracji była związana z pracą, czyli była podyktowana potrzebami ekonomicznymi. Zarówno względy mieszkaniowe oraz rodzinne są głównymi barierami migracji⁶.

Współcześnie ludzie przemieszczają się częściej, lecz nie są to migracje definitywne, w związku z czym analiza mobilności przestrzennej staje się coraz bardziej skomplikowana oraz wymaga nowych ujęć metodologicznych. W badaniach nad mobilnością przestrzenną i pozaprzestrzenną dominowało podejście ilościowe. Analizy prowadzone były na podstawie dużych reprezentatywnych badań sondażowych. W oparciu o konstruowane na ich podstawie tablice sformułowano wskaźniki charakteryzujące otwartość społeczeństwa, dystanse międzygrupowe itp. Wadą powyższego podejścia było nieuwzględnianie osób, których nie można było skategoryzować na podstawie wykonywanej przez nich pracy, gdyż w analizowanym czasie nie świadczyły pracy zarobkowej. Dotyczyło to np. bezrobotnych zarejestrowanych i niezarejestrowanych niepracujących, w tym kobiet zajmujących się prowadzeniem gospodarstwa domowego. Problem stanowiło również zaszeregowanie do konkretnej kategorii zawodowej osób wykonujących dwa zawody⁷. Innym podejściem do analizy mobilności jest badanie procesu osiągnięć zawodowych wykorzystujące różne wersje analizy regresji. Ten typ analiz wykorzystywany jest często w badaniach nad społeczeństwem polskim. Zastosowany był również w analizie wpływu migracji na osiągnięcia zawodowe.

Trudności z pomiarem mobilności w ilościowych badaniach związane są z analizą przebiegu karier zawodowych. Polega ona na tym, że na podstawie analizy zastanych danych zmiennoformatowych wyodrębnia się typowe drogi zawodowe, określane jako przejścia między różnymi pozycjami zawodowymi lub szerokimi kategoriami społeczno-zawodowymi. Ten typ analizy nie okazał się jednak skuteczny. Wynikało to z faktu, że konieczność dokonywania standaryzacji typów karier powodowała pewne spłylenie historii zawodowej i niewiele wносиła do analizy tradycyjnych tablic przepływów⁸. Brakuje szczegółowych i rzetelnych informacji np. na temat karier absolwentów szkół ponadpodstawowych. Społeczne postrzeganie ścieżek kształcenia i zawodów oparte jest na stereotypach, które mogłyby zostać zmienione przez odwołanie się do informacji o rzeczywistej sytuacji absolwentów na rynku pracy. Mobilność zawodowa jest trudna do zmierzenia z powodu braku

⁶ [Mobilność i preferencje migracyjne Polaków](#) [dostęp: 18.06.2023 r.].

¹⁰ I. Grabowska-Lusińska, E. Jaźwińska, Mobilność przestrzenna, społeczna i kariery zawodowe migrantów: cele, problemy i podejścia badawcze, Ośrodek Badań nad Migracjami UW, 2012, s. 73.

⁸ Tamże.

adekwatnych i wnikliwych narzędzi do wykonania takiego pomiaru – zarówno ilościowego, jak i jakościowego.

Według PARP nie opracowano dotąd metod pozwalających na dokładne monitorowanie skali migracji pracowników, identyfikację migrantów ze względu na ich cechy społeczne i demograficzne, ich motywatory i determinanty związane z wyjazdem. W ostatnich latach podejmowano próby zobrazowania problematyki migracji Polaków m.in. poprzez badania jakościowe i ilościowe oraz opracowania teoretyczne. Przykładem może być Narodowy Spis Powszechny⁹. W ww. raporcie PARP stwierdzono, iż w województwach, które szczególnie zostały dotknięte migracją (opolskie, zachodniopomorskie, lubelskie i dolnośląskie) odnotowano pogłębiające się negatywne procesy demograficzne, co w dłuższej perspektywie znacząco wpłynie na lokalne rynki pracy.

Według raportu opublikowanego przez Randstad w 2017 roku w Polsce tempo rotacji na rynku pracy było najwyższe wśród badanych krajów europejskich. Wzrosła znacznie liczba osób, która zmieniła miejsce zatrudnienia ze względu na odbywające się zmiany restrukturyzacyjne w przedsiębiorstwie¹⁰.

W artykule „Mobilność na rynku pracy coraz bardziej doceniana” autorka dzieli osoby mobilne na pięć grup. Pierwsza to osoby, które przebranżawiają się ze względu na sytuację na rynku. Kolejna grupa to osoby, które stają się mobilne z powodu sytuacji w jakiej znajduje się pracodawca. Może to wynikać z likwidacji oddziałów terenowych, zmiany polityki firmy, zmiany lokalizacji przedsiębiorstwa, zwolnień grupowych, czy zakończenia projektu. Trzecia grupa to ta, która przebranżawia się z powodów osobistych np. zmian priorytetów życiowych. Wyodrębnić należy również osoby, które zmieniają zawód z powodu wypalenia zawodowego. W powyższej grupie znajdują się także studenci, którzy rozpoczynając swoją karierę szukają swojego miejsca na rynku pracy i nie są zadowoleni z obecnego zakresu obowiązków. Ostatnim powodem może być sytuacja, gdy praca zbyt dużo kosztuje pracownika pod względem emocjonalnym, co zmusza do jej zmiany¹¹.

⁹ „Drenaż mózgowi czyli migracje potencjału intelektualnego”, PARP 2019, s. 8, 36.

¹⁰ [Monitor Rynku Pracy](#) [dostęp: 18.06.2023 r.].

¹¹ [Mobilność na rynku pracy coraz bardziej doceniana](#) [dostęp: 18.06.2023 r.].

5. Czynniki wpływu

Z uzyskanych informacji wynika, iż czynnikami wpływu na skalę mobilności są przede wszystkim:

- względy ekonomiczne oraz związane z nimi wysokość wynagrodzenia za wykonaną pracę, stabilność zatrudnienia;
- względy mieszkaniowe oraz związane z nimi ceny nieruchomości, wysokość czynszów, opłat związanych z utrzymaniem domostw;
- względy rodzinne – odległość od najbliższych, czas dojazdu do miejsca pracy, ceny dojazdu do miejsca pracy a także dostępność miejsc w przedszkolach i żłobkach;
- względy edukacyjne – możliwość pobierania nauki w wysoko rozwiniętych ośrodkach naukowych, dających możliwość podjęcia pracy na satysfakcjonujących warunkach;
- wzrastające zapotrzebowanie na pracowników z kompetencjami cyfrowymi, umiejętnościami z branży IT;
- zmiany społeczno-polityczne wśród państw sąsiadujących – wojna w Ukrainie w dużej mierze przyczyniła się do napływu ludności ukraińskiej na teren województwa lubelskiego.

Większość z wymienionych czynników jest ze sobą powiązana i zależna od siebie. Zarobki są zbyt niskie, a wydatki stale rosną, czynnik ekonomiczny staje się główną determinantą w zmianie miejsca zatrudnienia, a często też i zamieszkania. Względy ekonomiczne wpływają również na mobilność pozaprzestrzenną, gdyż osoby na rynku pracy szukają możliwości zmiany swoich kwalifikacji, bądź modyfikacji ich w celu znalezienia atrakcyjniejszego zatrudnienia. W momencie, gdy w kwestii ekonomicznej nie ma poprawy, ludzie nie mają dostatecznych środków na zakładanie rodziny oraz na związane z nią zakup nieruchomości. Osoby młode, bądź pracownicy niższego szczebla nie mają możliwości najmu nieruchomości, gdyż ich cena również uzależniona jest od sytuacji gospodarczej kraju.

Zmieniając miejsce zatrudnienia pracownicy często borykają się z problemem długości dojazdu oraz rosnących kosztów z nim związanych. Czas poświęcony na dłuższy dojazd do miejsca zatrudnienia uszczupla budżet czasu spędzonego z najbliższymi. Przy coraz lepszym stanie dróg i ilości dróg szybkiego ruchu pracownicy częściej decydują się na zmianę zatrudnienia, gdyż czas dojazdu znacznie się skraca.

Większe ośrodki aglomeracyjne posiadają bardziej bogatą ofertę edukacyjną, bogatszą bazę przedszkoli oraz zajęć pozalekcyjnych dla dzieci, co również zdaje się być ważne dla rodziców podejmujących decyzję o migracji.

Zarówno na mobilność przestrzenną, jak i na pozaprzestrzenną, wpływ mają zmieniające się środowisko zatrudnienia, cyfryzacja przedsiębiorstw oraz zwiększone zapotrzebowanie na pracowników z branży IT oraz pokrewnych. Podnoszenie kompetencji zawodowych powoduje, iż pracownik staje się bardziej atrakcyjny

na rynku pracy, a jego zasoby ekonomiczne wzrastają wraz z dostosowaniem się do zmieniającego się rynku pracy.

6. Wnioski

Poniżej przedstawiono analizę dotyczącą mobilności zawodowej osób z województwa lubelskiego, która zawiera najważniejsze wnioski w tym obszarze.

Tabela 42. Analiza SWOT.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - chęć podejmowania nauki i przekwalifikowywania się; - niewielka odległość do województw z dużymi aglomeracjami; - duże nakłady na szkolenia osób bezrobotnych; - chęć osób w wieku 24-65 do podnoszenia swoich kwalifikacji; - możliwość szybkiej pomocy związanej z bliskością granic Państw, z których jest największa liczba imigrantów; - rosnąca konkurencyjność na rynku pracy; - możliwość wykwalifikowania pracownika w takim zakresie, jaki potrzebuje dany pracodawca; 	<ul style="list-style-type: none"> - duża liczba migracji mieszkańców województwa do innych województw; - wysokie ceny mieszkań; - malejąca liczba osób w wieku produkcyjnym; - społeczeństwo starzejące się; - zbyt mała liczba programów pozwalających na znalezienie pracy przez cudzoziemców w ich wykonywanym zawodzie w swojej ojczyźnie; - niewielka liczba ofert pracy pozwalająca na zatrudnienie większej ilości cudzoziemców; - bariery językowe jakie posiadają cudzoziemcy; - niedostosowanie kierunków w edukacji do potrzeb rynku pracy;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - dostosowanie kierunków uczelni wyższych i szkół zawodowych pod realne potrzeby rynku pracy; - możliwość zatrudnienia pracowników tańszych niż pracownik krajowy; - zachęcenie pracodawców do zatrudnienia cudzoziemców; - zwiększenie wydajności zakładów pracy, w szczególności produkcyjnych zatrudniających wiele osób pracujących na niższych stanowiskach; - wzrost konkurencyjności regionu względem pozostałych województw; - dofinansowanie pracodawców zatrudniających obcokrajowców i pomoc w rozwoju przedsiębiorstw; - wzrost liczby prowadzonych działalności gospodarczych przez cudzoziemców; - wzrost liczby pracowników, którzy posługują się rzemiosłem i zawodami zanikającymi. 	<ul style="list-style-type: none"> - emigracja młodych ludzi w celu podjęcia edukacji w innych województwach; - migracja ekonomiczna mieszkańców Lubelskiego; - nieumiejętność dostosowania się starszych pracowników do cyfryzacji przedsiębiorstw; - dalsza emigracja cudzoziemców do innych województw lub krajów; - wyparcie polskich pracowników o niskich kompetencjach z lubelskiego rynku pracy; - poszukiwanie pracy przez pracowników wysoko wykwalifikowanych na terenie województw wysokorozwiniętych; - wzrost kosztów utrzymania i życia dla dużej ilości osób napływających; - wzrost wydatków związanych ze szkoleniami, służbą zdrowia oraz świadczeniami socjalnymi.

Źródło: Opracowanie własne.

7. Rekomendacje

1. Podejmowanie działań zmierzających do dostosowania kierunków uczelni wyższych i szkół zawodowych pod realne potrzeby rynku pracy.
2. Zachęcanie pracodawców do zatrudnienia cudzoziemców m.in. poprzez stosowanie ulg podatkowych i wszelkiego rodzaju dofinansowania dla pracodawców zatrudniających obcokrajowców.
3. Wspieranie w formie doradztwa i szkoleń obcokrajowców chętnych do zakładania własnej działalności gospodarczej.
4. Stworzenie aplikacji mobilnej dla osób zarejestrowanych w urzędach pracy w celu możliwości monitorowania ich dalszego losu, podnoszenia kwalifikacji, zmian miejsc zatrudniania, zamieszkania, z możliwością regularnego wypełnienia ankiety dotyczącej dalszych losów osoby, która przebywała w rejestrach urzędowych.
5. Zobowiązanie pracodawców do cyklicznego wypełniania obowiązkowej ankiety z poziomu ZUS PUE dotyczącej pracowników (aktualizującej podnoszone kwalifikacje przez pracowników, podawanie informacji, czy osoba nadal jest zatrudniona w zakładzie pracy, czy zmieniła się kwota wynagrodzenia oraz czy osoba migruje w ramach przedsiębiorstwa).
6. Prowadzenie corocznego monitorowania danych dotyczących migracji i zestawienie ich z danymi dla pozostałych województw (m.in. na podstawie takich danych jak: migracje zagraniczne, międzywojewódzkie, międzypowiatowe oraz gminne, liczba urodzeń i zgonów na terenie województwa, liczba osób bezrobotnych, aktywnych zawodowo, średnia cena mieszkań, poziom inflacji, poziom wykształcenia, średnie wynagrodzenia oraz danych dotyczących przepływu i osiedlania się cudzoziemców migrujących ze względów wojennych i ekonomicznych).
7. Stworzenie systemu pozwalającego na monitorowanie zatrudnienia na terenie Polski.
8. Stworzenie zmian w zasadach zgłaszania podjęcia zatrudnienia w urzędzie pracy z obowiązkiem przesłania np. drogą elektroniczną dokumentu potwierdzającego zatrudnienie.
9. Stworzenie systemu pozwalającego na szybszą nostryfikację dokumentów dla cudzoziemców, dla których migracja była konieczna z działaniami wojennymi.
10. Przeprowadzenie kampanii marketingowej budującej wśród pracodawców pozytywny wizerunek imigrantów, w tym podkreślenie, że doświadczenie zdobyte za granicą przez cudzoziemców jest równoważne z zawodami wykonywanymi w Polsce.
11. Możliwość zgłaszania przez pracodawców specjalistycznych szkoleń dla pracowników w celu zatrudnienia pracowników wykwalifikowanych pod potrzeby lubelskiego rynku pracy.
12. Uproszczenie procedury pobytu czasowego dla cudzoziemców chcących podjąć pracę zarobkową.
13. Wsparcie imigrantów w łączeniu rodzin i dążenie do tego, aby całe rodziny osadzały się na stałe w województwie lubelskim.

14. Otwartość i umożliwienie imigrantom szerzenia kultury i kultywowania własnej kultury, tradycji i religii.
15. Większe wsparcie w nauce języka polskiego branżowego potrzebnego do pracy w zawodach, w których jest największa liczba ofert pracy.
16. Możliwość łatwego dostępu dzieci do szkół i przedszkoli państwowych.
17. Organizacja zajęć dodatkowych umożliwiających rozwój dzieci w zakresie kultury, edukacji, sportu i wzrost kompetencji językowych .
18. Wsparcie w zakresie komunikacji i lokali mieszkalnych – ulgi przy komunikacji do pracy i wynajmu mieszkań.
19. Wsparcie w zapewnieniu opieki medycznej dla pracowników – cudzoziemców.
20. Poprawa infrastruktury dotyczące połączeń pomiędzy większymi miastami, by pracownicy nie posiadający własnego środka transportu mogli bez problemu dotrzeć do miejsca pracy.

8. Proponowany model analizy mobilności zawodowej

Wobec dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości zawodowej i społecznej najbardziej adekwatne do przeprowadzenia rzetelnych i wartościowych badań wydaje się zastosowanie triangulacji metod badawczych - podejścia ilościowego, jakościowego oraz analizy danych zastanych w badaniu mobilności zawodowej na terenie województwa lubelskiego. Takie podejście da możliwość uchwycenia wszystkich występujących zjawisk wielowymiarowo, które zazwyczaj umykają przy stosowaniu tych modeli pojedynczo. Dla uzyskania pełnej analizy zastosowanego modelu wskazane jest cykliczne (np. raz na 3 lata) przeprowadzanie: badania ilościowego za pomocą kwestionariusza ankiety. Zakładając, iż liczba mieszkańców województwa to około 2 miliony, to zakładając błąd szacowania próby badawczej o około 5% należałoby przeprowadzić około 7 500 badań ankietowych – za pośrednictwem ankiet online oraz tradycyjnie drukowanych. W celu uniknięcia powtórnego oddania głosu, a tym fałszowania prawdziwego obrazu, do ankiet konieczne będzie podanie adresu e-mail ankietowanego, przy wstępnym poinformowaniu, że nie będzie on dalej przetwarzany i wykorzystywany. Pytania ankietowe powinny przede wszystkim dotyczyć zagadnień związanych z osiąganiem satysfakcji z wykonywanej pracy, chęci zmiany zatrudnienia, bądź przekwalifikowania się, chęci zmiany miejsca zamieszkania oraz wskazania dominant tych zamierzeń. Pozwoli to na sprawdzenie zamiarów społeczeństwa, określi ich zadowolenie z miejsca pracy oraz zamieszkania, pozwoli na oszacowanie prawdopodobieństwa (np. migracji ekonomicznej)¹². Badania jakościowe w formie wywiadów pogłębionych – z przedstawicielami: pracodawców działających na terenie województwa lubelskiego, pracowników, urzędów pracy, wojewódzkiego urzędu pracy - w ilości po 5 wywiadów od każdej wskazanej grupy. Wywiady miałyby być uzupełnieniem badań ilościowych, pozwalając na zbadanie i uchwycenie sekwencji prac, ale także umożliwiając odniesienie ich do szerszego kontekstu społeczno-strukturalnego, ukazując subiektywne doświadczenia i odczucia względem możliwości migracji, identyfikując lęki przed zmianami oraz uwidaczniając potrzeby¹³. Ponadto zmierzony zostanie zakres obowiązków, stanowisko, status zatrudnienia, zgodność pracy z kwalifikacjami formalnymi i nabytymi w toku pracy zawodowej, status pracy, przyczyny zakończenia i rozpoczęcia nowej pracy. Analiza danych zastanych byłoby to zestawienie danych z Banku Danych Lokalnych, komunikatów CBOS oraz raportów PARP obejmujących następujące obszary: migracje zagraniczne, międzywojewódzkie, międzypowiatowe oraz gminne, liczbę urodzeń i zgonów na terenie województwa, liczbę osób bezrobotnych, aktywnych zawodowo, średnie ceny mieszkań, poziom inflacji, poziom wykształcenia, średnie wynagrodzenia oraz dane dotyczące przepływu i osiedlania się cudzoziemców migrujących ze względów wojennych i ekonomicznych.

¹² I. Grabowska-Lusińska, E. Jaźwińska, „Mobilność przestrzenna, społeczna i kariery zawodowe migrantów: cele, problemy i podejścia badawcze”, 2012 s. 99.

¹³ M. Piorunek, „Badania biograficzne i narracyjne w perspektywie interdyscyplinarnej”, Poznań 2016, s. 8.

Także zobowiązanie pracodawców do cyklicznego wypełniania obowiązkowej ankiety z poziomu ZUS PUE dotyczącej pracowników (aktualizującej podnoszone kwalifikacje przez pracowników, podawanie informacji, czy osoba nadal jest zatrudniona w zakładzie pracy, czy zmieniła się kwota wynagrodzenia oraz czy osoba migruje w ramach przedsiębiorstwa).

9. Propozycja badawczych do pogłębionych badań jakościowych wśród osób, których zatrudnienie było ściśle związane z ich mobilnością przestrzenną oraz pozaprzestrzenną

Główne pytania badawcze

Pytanie badawcze 1. Do jakich miejsc migrują respondenci (czy bliskość miejsca stałego pobytu - np. domu rodzinnego miała dla nich znaczenie?) Czy rozważali migrację za granicę? Jeśli tak/ nie- dlaczego?

Pytania badawcze 2. Jakie czynniki wpływają na mobilność – przestrzenną i pozaprzestrzenną ludności? Należy uwzględnić przynajmniej czynniki: osobiste, zarobkowe (np. poprawa sytuacji finansowej), poprawę standardów pracy (np. benefity pracownicze), wyższy prestiż pracy, wyższe szanse na awans, poprawę jakości/ standardu życia np. przestrzenno-demograficzne, rynkowe (np. trudność w znalezieniu pracy w regionie).

Pytanie badawcze 2.1 Jaki wpływ na te zmiany miała epidemia COVID-19 oraz wojna w Ukrainie?

Pytanie badawcze 2.2 Czy osoby te rozważały podjęcie pracy zdalnej lub w modelu hybrydowym (przy założeniu, że nie przeprowadzałyby się)?

Pyt. 2: Jakie są w opinii osób objętych badaniem mocne i słabe strony (straty/korzyści) podjęcia pracy w innym miejscu niż miejsce zamieszkania?

Pyt. 3: Czego obawiały się osoby, które podjęły zatrudnienie w innym miejscu niż miejsce zamieszkania?

Pytanie 4: Jakie były trudności, z którymi realnie mierzyły się osoby dokonujące migracji zarobkowej? Co było dla nich najtrudniejsze? Czy oczekiwały, że właśnie to będzie stanowić dla nich największy problem?

Pytanie 5: Czy podczas zmiany miejsca zamieszkania osoby te korzystały z pomocy jakich instytucji (np. urzędów pracy)? Jeśli tak, to jakich? Jak oceniają tę pomoc? Czego zabrakło w tym wsparciu?

Pytanie 6: Jakie realne korzyści przyniosła tym osobom zmiana (zmiana miejsca wykonywania pracy)? Jak osoby te definiują tę zmianę (np. na lepsze, zmiana umożliwiająca rozwój, itp.)? Czy postrzegają ją jako „sukces” czy jako „porażkę”? Czy mając możliwość ponownego wyboru zmiany miejsca zatrudnienia lub przekwalifikowania się podjęłyby taką samą decyzję?

Pytanie 7: Czy osoby te planują wrócić do miejsca, w którym poprzednio mieszkały? Jeśli tak, to dlaczego? Jeśli nie, to dlaczego?

Propozycja pytań pogłębiających:

1. Czy w ostatnich 3 latach zmienił/a P. zawód? Przekwalifikował/a się P.?
Jeśli tak to co było powodem przekwalifikowania?
2. Czy w ostatnich 35 latach zmienił/a P. miejscowość, w której P. pracuje?
Jeśli tak to czy była to zmiana w obrębie województwa lubelskiego, czy z innego województwa do województwa lubelskiego?
Jaki był powód zmiany miejscowości zatrudnienia?
3. Czy P. decyzja podyktowana była epidemią COVID-19?
4. Czy P. decyzja podyktowana była wojną w Ukrainie?
5. Jakie są mocne strony dokonanej zmiany?
6. Jakie są słabe strony dokonanej zmiany?
7. Czy długo zastanawiał/a się P. przed podjęciem decyzji?
8. Co było dla P. największą barierą przed podjęciem decyzji?
9. Co było dla P. najtrudniejsze w związku z podjętą decyzją?
10. Czy napotkał/a P. utrudnienia podczas procedur związanych z podjętą decyzją? Jeśli tak, to jakie to były utrudnienia?
11. Czy podczas przekwalifikowania/zmiany miejsca zamieszkania korzystał/a P. z pomocy urzędu pracy? Jeśli tak to w jakim zakresie?
12. Czy w związku z przekwalifikowaniem/zmianą miejsca pracy wzrosły P. zarobki?
13. Czy w związku z przekwalifikowaniem/zmianą miejsca pracy otrzymał/a P. benefity, które wcześniej nie były dla P. dostępne?
Jeśli tak to jakie to są benefity?
14. Czy mając możliwość ponownego wyboru zmiany miejsca zatrudnienia lub przekwalifikowania się podjęłaby/podjąłby P. taką samą decyzję?
15. Czy zauważa P. proces przekwalifikowania pracowników w województwie lubelskim?
Jeśli tak, to jakich?
16. Czy zauważa P. napływ pracowników do województwa lubelskiego?

Streszczenie

Mobilność przestrzenna to migracja, czyli fizyczne przemieszczanie ludzi, które prowadzi do trwałej lub względnie trwałej zmiany miejsca zamieszkania. Powody migracji mogą być różne – od ekonomicznych, poprzez rodzinne, edukacyjne, repatriacyjne oraz osobiste. Na przestrzeni lat liczba osób napływających do kraju wzrosła o 3 079 osób, czyli w przeliczeniu procentowym o 25%. Województwo lubelskie jest na 10 miejscu spośród innych województw w ilości osób migrujących na jego teren, a od 2014 roku liczba imigrantów (roczna) wzrosła o 348. Najwięcej osób z województwa lubelskiego wyemigrowało do województwa mazowieckiego oraz podkarpackiego, najmniej zaś do lubuskiego i opolskiego. Obserwując prognozy w zakresie liczby osób w Polsce w wieku produkcyjnym należy zauważyć, iż przewiduje się, że w 2035 roku liczba mieszkańców zmaleje o ponad pół miliona. Podobna tendencja zauważalna jest w lubelskim, gdzie spodziewany jest ubytek blisko 70 tys. osób. Według prognoz na 2035 rok największa liczba osób w wieku produkcyjnym będzie zamieszkiwać województwa: mazowieckie, śląskie oraz wielkopolskie. Najmniej zaludnione będą opolskie oraz lubuskie.

Województwo lubelskie jest obszarem, z którego część mieszkańców migruje do innych województw i miast wysoko rozwiniętych pod względem ekonomicznym na terenie całej Polski. Największy odpływ mieszkańców z województwa zauważalny jest do województwa mazowieckiego oraz pozostałych aglomeracji atrakcyjnych ekonomicznie (pomorskiego, małopolskiego, wielkopolskiego). Na przestrzeni badanych w ekspertyzie lat dostrzegalny jest szybko rosnący poziom inflacji oraz wysoka cena mieszkań, które nie zachęcają do osiedlania się na terenie lubelskiego. Mobilność zawodowa mieszkańców województwa lubelskiego uwarunkowana jest wysoką liczbą osób pozostających w rejestrach urzędów pracy jako osoby bezrobotne. Ponadto poziom wykształcenia osób w wieku produkcyjnym w dużej mierze jest na poziomie wykształcenia podstawowego, gimnazjalnego lub niepełnego podstawowego oraz średniego zawodowego. Niewielu jest specjalistów, którzy będą chcieli przekwalifikować się do potrzeb zmieniającego się rynku pracy - m.in. w zakresie obsługi nowych technologii. Pozytywnym jest fakt, iż zauważalna jest tendencja wzrostowa liczby osób w wieku produkcyjnym podnoszących swoje kwalifikacje.

Po wybuchu wojny w Ukrainie odnotowany został wzmożony ruch na granicy z Ukrainą. Lubelski rynek wypełnili pracownicy w większości klasy robotniczej, wykonujący prace fizyczne, rzadziej wykwalifikowana kadra. W województwie lubelskim w 2022 roku najczęściej zezwoleń zostało wydanych dla pracowników przemysłowych. Drugą grupą zawodową, dla której wydano najczęściej zezwoleń stanowili pracownicy wykonujący prace proste oraz proste prace w przemyśle. Zdecydowanie najmniej liczną grupą zawodową wśród cudzoziemców, którzy w 2022 roku otrzymali zezwolenia, byli przedstawiciele władz publicznych, wśród nich zezwolenie w zawodzie kierownika do spraw innych typów usług oraz zezwolenia jako pracownik ds. technologii informatycznej i teleinformatycznej.

Potwierdzają się hipotezy dotyczące tego, że częściej migrują osoby młode, zazwyczaj po ukończonej szkole bez doświadczenia zawodowego lub w celu podjęcia nauki w innym mieście. Nie boją się migracji osoby, które przebranżawiają się ze względu na dynamiczną sytuację na rynku pracy, osoby, które stają się mobilne z powodu sytuacji w jakiej znajduje się pracodawca oraz które przebranżawiają się z powodów osobistych np. zmian priorytetów życiowych. Wskazać trzeba również motywacje związane z wypaleniem zawodowym.

Bezspornie jako czynniki zachęcające do migracji należy wskazać względy ekonomiczne oraz związane z nimi kwestie finansowe, stabilność zatrudnienia, ponadto względy finansowania mieszkania oraz związane z nimi ceny nieruchomości, wysokości czynszów spółdzielni oraz opłat związanych z utrzymaniem domostw. Ważne wśród czynników są względy rodzinne i odległość od najbliższych, czas spędzony na dojazdach do miejsca pracy, ceny dojazdu do miejsca pracy, a także dostępność miejsc w przedszkolach i żłobkach. Ponadto ważne wydają się być również względy edukacyjne oraz możliwość pobierania nauki w wysoko rozwiniętych ośrodkach naukowych, dających możliwości podjęcia pracy na satysfakcjonujących warunkach.

W celu zobrazowania skali migracji przestrzennych i pozaprzestrzennych w województwie lubelskim zaleca się stworzenie aplikacji mobilnej dedykowanej osobom zarejestrowanym w powiatowych urzędach pracy. Jej celem byłoby monitorowanie ich dalszego losu, podnoszenia kwalifikacji, zmian miejsc zatrudnienia, zamieszkania, z możliwością regularnego wypełnienia ankiety dotyczącej dalszych losów osoby, która przebywała w rejestrach urzędowych. Ponadto zobowiązanie pracodawców do cyklicznego wypełniania obowiązkowej ankiety z poziomu ZUS PUE dotyczącej pracowników, aktualizującej podnoszone kwalifikacje przez pracowników, informacje, czy osoba nadal jest zatrudniona w zakładzie pracy, czy zmieniła się kwota wynagrodzenia oraz czy osoba migruje w ramach przedsiębiorstwa. Istotne jest coroczne monitorowanie danych dotyczących migracji i zestawienie ich z danymi dla pozostałych województw obrazującymi: migracje zagraniczne, międzywojewódzkie, międzypowiatowe oraz gminne, liczbę urodzeń i zgonów, ilość osób bezrobotnych, aktywnych zawodowo, średnie ceny mieszkań, poziom inflacji, poziom wykształcenia, średnie wynagrodzenia oraz dane dotyczące przepływu i osiedlania się cudzoziemców migrujących ze względów wojennych i ekonomicznych.

Załącznik - kwestionariusz wywiadu IDI z ekspertami w ramach badania „Modele analizy zawodowej mobilności osób na terenie województwa lubelskiego”

Dzień dobry,

Nasza firma ASM Centrum Badań i Analiz Rynku na zlecenie Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie realizuje badanie, którego efektem końcowym jest opracowanie ekspertyzy dotyczącej modeli analizy zawodowej mobilności osób na terenie województwa lubelskiego. W związku z tym chcielibyśmy zadać Pani/Panu kilka pytań na temat mobilności zawodowej, dobrych praktyk aktywizacji zawodowej migrantów oraz integracji na lokalnych rynkach pracy cudzoziemców o zróżnicowanych kwalifikacjach. Wywiad potrwa około 45 minut. Zgromadzone wyniki przedstawione zostaną anonimowo i posłużą do prezentacji w raporcie zbiorczym. W celu dokonania prawidłowych transkrypcji oraz kontroli mojej pracy zwracam się z prośbą o możliwość nagrania naszej rozmowy. Czy wyraża P. zgodę?

(moderator: jeśli tak, włączyć nagrywanie. Jeśli nie, na bieżąco dokonywać notatek ze spotkania).

Dla przejrzystości naszego wywiadu przedstawię pokrótce definicje pojęć, które pojawią się w naszym wywiadzie.

Mobilność zawodowa rozumiana będzie jako gotowość do zmiany pracy, zawodu lub miejsca zamieszkania w celu zatrudnienia.

Mobilność przestrzenna dotyczy migrację czyli przemieszczanie się ludzi pomiędzy jedną, a drugą przestrzenią publiczną. Oznacza przesunięcia pozycji ludzi charakteryzującej ich cechy społeczne, takie jak przynależność do grupy społecznej, grupy zawodowej czy jednostki osiedleńczej.

Mobilność pozaprzestrzena odnosić się będzie do elastyczności zawodowej (niekoniecznie związanej ze zmianą miejsca zamieszkania).

1. Proszę się pokrótce przedstawić i powiedzieć czym się P. zajmuje w ramach swoich zawodowych obowiązków? Jaką instytucję P. reprezentuje?
2. Jaka jest P. zdaniem ogólna sytuacja na rynku pracy w województwie lubelskim?
 - a. Jak ocenia P. sytuację mobilności na rynku pracy w województwie lubelskiego?
3. Kto najczęściej P. zdaniem migruje zawodowo z województwa lubelskiego
 - a. Dlaczego?
 - b. Jakie to są osoby? W jakim wieku? O jakim wykształceniu? Z jakich regionów lub miejscowości? W jakim kierunku?
4. Czy na terenie województwa lubelskiego funkcjonują znane P. programy aktywizacji mające na celu zmniejszenie migracji zawodowej? Jeśli tak to jakie to są programy (czego dotyczą)?
 - a. Jakie działania, instrumenty podejmowane są przez urzędy pracy lub inne instytucje w celu zatrzymania pracowników na terenie województwa lubelskiego?

- b. Czy są programy, które pozwalają na migrację do województwa?
- 5. Jakież są P. zdaniem ograniczenia związane z monitorowaniem mobilności zawodowej przestrzennej, organizacją zbierania danych i ich dostępności w ujęciu czasowym i regionalnym na terenie województwa lubelskiego?
- 6. Jakież są P. zdaniem ograniczenia związane z monitorowaniem mobilności pozaprzestrzennej (w zakresie zmiany zawodu i przekwalifikowaniem się)?
 - a. Jakież czynniki P. zdaniem umożliwiają mobilność?
 - b. Czy przychodzą P. na myśl propozycje rozwiązań umożliwiających monitorowanie mobilności pozaprzestrzennej?
- 7. Jakież czynniki P. zdaniem mają pozytywny wpływ na możliwość monitorowania mobilności przestrzennej? Dopytać: Co pomaga lub mogłoby pomóc w monitorowaniu mobilności przestrzennej? Jeśli tak, to w jaki sposób?
- 8. Jakież czynniki P. zdaniem mają pozytywny wpływ na możliwość monitorowania mobilności pozaprzestrzennej? Dopytać: Co pomaga lub mogłoby pomóc w monitorowaniu mobilności pozaprzestrzennej? Jeśli tak, to w jaki sposób? ?
- 9. Co P. zdaniem wpływa na mobilność zawodową na terenie województwa lubelskiego?
- 10. Jak ocenia P. sytuację mobilności zawodowej na terenie województwa lubelskiego w związku z epidemią COVID-19?
 - a. Czy sytuacja na rynku pracy w województwie zmieniła się w związku z epidemią COVID-19? Jeśli tak, to w jaki sposób?
 - b. Czy epidemia COVID-19 miała wpływ na mobilność zawodową mieszkańców województwa? Jeśli tak, to w jaki sposób?
 - c. Czy możliwość pracy hybrydowej ma i miała wpływ na mobilność zawodową mieszkańców województwa? Jeśli tak, to w jaki sposób?
- 11. Jak ocenia P. sytuację na rynku pracy związaną z przekwalifikowaniem i podnoszeniem kwalifikacji?
 - a. Jak często spotyka się P. z przekwalifikowaniem czyli całkowitą zmianą zawodu osób poszukujących zatrudnienia?
 - b. Jak często spotyka się P. z podnoszeniem kwalifikacji w ramach posiadanego zawodu osób poszukujących zatrudnienia?
 - c. Czy przekwalifikowanie staje się „popularną” strategią na dostosowanie profilu poszukującego zatrudnienia do wymogów rynku pracy?
 - d. Czy podnoszenie kwalifikacji staje się „popularną” strategią na dostosowanie profilu poszukującego zatrudnienia do wymogów rynku pracy?
- 12. Jak ocenia P. sytuację mobilności zawodowej na terenie województwa lubelskiego w związku z wojną w Ukrainie?
 - a. Czy w związku z wojną w Ukrainie zmieniła się sytuacja na rynku pracy w województwie lubelskim? Jeśli tak, to w jaki sposób?
 - b. Czy zauważalna jest aktywność zawodowa imigrantów i uchodźców wojennych? Jeśli tak, to w jaki sposób się ona przejawia?
 - c. Czy wojna w Ukrainie miała wpływ na mobilność zawodową mieszkańców województwa? Jeśli tak, to w jaki sposób?

- d. Jak osoby z zawodami nadwyżkowymi lub nieposiadający kwalifikacji dostosowują się do regionalnego rynku pracy?
13. Czy zauważalna jest P. zdaniem aktywność zawodowa imigrantów i uchodźców wojennych? Jeśli tak, to w jaki sposób się ona przejawia?
14. Jakie są P. zdaniem dobre praktyki aktywizacji zawodowej imigrantów na terenie województwa lubelskiego?
15. Jakie są P. zdaniem dobre praktyki integracji na lokalnych rynkach pracy cudzoziemców o zróżnicowanych kwalifikacjach?
16. W jaki sposób można by lepiej zagospodarować kwalifikacje cudzoziemców na rynku pracy woj. lubelskiego? Czy są potrzebne programy/projekty w tym zakresie? Ewentualnie jakie?
17. Jakie są P. zdaniem największe niepewności jeśli chodzi o mobilność zawodową w naszym regionie do 2030 r.?
18. Gdyby to zależało od P. i miałyby/miałby P. nieograniczone możliwości to co należałoby zrobić, żeby zachęcić ludzi do pozostawania w województwie i podejmowania pracy na jego terenie?
- a) Mieszkańców regionu
 - b) Imigrantów
19. Czy chciałaby/chciałby P. coś dodać? Coś nie zostało poruszone w naszej rozmowie, a P. zdaniem powinno się w niej znaleźć?

Dziękuję za udział w badaniu.